

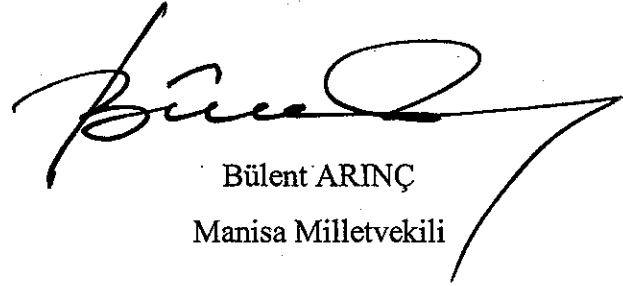
2/818

23103-55938

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılması Hakkında İçtüzük
Teklifimiz ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.


Bülent ARINÇ
Manisa Milletvekili

TB.M.M. BAŞKANLIĞI			
Taleh Karıncıyan			
Ekono. Div. Başvuru	Anayasa		
Tarih	13.6.2006	2/818	
Md. Y.	Md. Y.	Md. Y.	Gen. Sek.
Md. Y.	Md. Y.	Md. Y.	Gen. Sek.
BAŞKAN			

GENEL GEREKÇE

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü 13.4.1973 tarihli ve 14506 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup, 33 yıldır uygulanmaktadır. Bu süre içinde 9 kez İ t z  k de i ikli i gerçekleştirilmiştir.

Ancak, geçen zaman içinde İ t z  k uygulamalarında yeni eksiklik ve aksaklıklar görülmüş ve bunların giderilmesi için 21 ve 22 nci dönemde 48 adet İ t z  k değişiklik teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisi Ba kanlı ına verilmiştir. Keza, İ t z  k de i ikli ine ilişkin 21 inci Dönemde Genel Kurulda g r   lmeye ba lanan 527 numaralı Sıra Sayısı tamamlanamadı ından kadük olmuştur. Yine 19 uncu Dönemde Anayasa Komisyonu Başkanı Sayın Coşkun KIRCA ba kanlı ında oluşturulan alt komisyon da bir İ t z  k de i ikli i taslağı metni hazırlamıştır. 22 nci Dönemde Anayasa Komisyonu Başkanı Sayın Burhan KUZU tarafından da bir İ t z  k de i ikli i taslağı hazırlanmıştır.

Bu teklifte; mevcut İ t z   n tamamı gözden ge irilm  , zaman içinde uygulanabilirliğini yitirmiş hükümler, uygulamada sıkıntı doğuran veya gelişen teknoloji sebebiyle yeniden düzenlenmesi gereken maddeler, İ t z  kteki eksiklik, aksaklık ve boşluklar tespit edilmiş ve Anayasa hükümleri ile Anayasa Mahkemesi kararları da dikkate alınarak günümüz ihtiyaçlarına cevap verecek, Türkiye Büyük Millet Meclisinin daha etkin ve verimli çalışmasını sağlayacak bir İ t z  k değişiklik teklifi hazırlanmıştır.

Öte yandan, 10/12/2003 tarihinde kabul edilen 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereğince İ t z  kte yapılması gerekli olan değişiklikler de İ t z  k değişiklik teklifinin hazırlanması sırasında g zetilmi  ve bu yöndeki değişiklikler teklif metnine derc edilmiştir.

Bu teklifin hazırlanmasında;

- 21 ve 22 inci dönemlerde Meclis Ba kanlı ına sunulmuş olan İ t z  k de i ikliklerine dair tekliflerden,

- 21 inci Dönemde Genel Kurul gündeminde bulunan ancak, görüşmeleri tamamlanamadı ı için dönem sonunda kadük olmuş İ t z  k de i ikli ine ilişkin 527 numaralı sıra sayısından,

- 19 uncu Dönemde, dönemin Anayasa Komisyonu Başkanı Sayın Coşkun Kırca'nın ba kanlı ında, İ t z  k değişiklik çalışmaları yapmak üzere oluşturulmuş alt komisyon raporundan,

- 22 nci Dönem Anayasa Komisyonu Başkanı Sayın Burhan Kuzu tarafından hazırlanm  bulunan İ t z  k değişiklik tasla ından, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama ve denetim faaliyetleriyle doğrudan ilgili olarak çalışan personelin tespitlerinden,

yararlanılmıştır.

Bu  alı ma neticesinde, mevcut İ t z   n 102 maddesinin değiştirilmesi, 16 maddesinin y r rl  kten kaldırılması, metne yeni 7 maddenin eklenmesi öngörülmüştür.

Şüphesiz bu teklif ile İ t z kteki bütün eksiklik ve aksaklıkların giderildiği, artık uygulamada hiçbir sorunun yaşanmayacağını söylemek mümkün değildir. İçtüzükte yapılması gereken bazı değişiklikler aynı zamanda Anayasa değişikliğini de gerektirmektedir. Bu itibarla, Anayasa değişikliği yapılmadan bazı maddelerde değişiklik yapma imkanı yoktur.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Yasama organının yasama dönemi anayasalar tarafından belirlenmiştir. Dört Anayasa döneminde, süreler dört kez değiştirilmiştir. Dolayısıyla, bu sürelerin içtüzüklerde de sayısal olarak belirlenmesi, her Anayasa değişikliğinde, içtüzük değişimini de gerekli hale getirecek, aksi takdirde içtüzük ile anayasa çelişkili olacaktır. Yasama döneminin, iki milletvekili genel seçimi arasındaki süre olduğunun belirtilmesiyle yetinilmesi durumunda, hem böylesi bir çelişkiye olanak tanınmamış olacak, hem de “Anayasa gereğince uzatılmadığı”, “seçimler yenilenmediği” gibi tekrarlardan kaçınılmış olacaktır.

Milletvekili genel seçiminin yapılması halinde ilk yasama yılının başlangıcı genelde 1 Ekim olmayıp, seçim tarihinden sonraki ilk birleşimin tarihi olduğu için, ikinci fıkrada yapılan değişiklikle bu durum gözetilmiştir.

MADDE 2- İchtüzüğün 3 üncü maddesi, genel seçimlerden sonra Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk toplantısının milletvekili genel seçimi kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca Türkiye Radyo Televizyon Kurumu kanallarında ilanını takip eden beşinci gün saat 15.00’te yapılmasını öngörmektedir.

İletişim ve ulaşım şartlarının geliştiği ve iyileştiği günümüzde, bu süreye ihtiyaç kalmaması ve seçim sonuçlarının ilanı ile ilk toplantının yapılması anına kadar geçecek süre için, Meclisin devamı yönünden bir boşluğun doğmaması hedeflenmiştir.

MADDE 3- Anayasanın 93 üncü maddesindeki, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, her yıl ekim ayının ilk günü kendiliğinden toplanacağı yönündeki hüküm ile paralellik sağlanmıştır.

MADDE 4- Fıkra da yapılan değişiklik, üyelerin beşte birinin gerekçeli önergesi üzerine Meclisin toplanacağı yönünde düzenlemeye gidilmesidir. Nitekim, çağrı isteminin yerine getirileceği yönündeki düzenleme eğer toplantı için çağrıda bulunulacağı şeklinde anlaşılırsa, Başkan 7 gün içinde örneğin bir ay sonra toplantı yapmak üzere çağrıda bulunabilir ki, bu olağanüstü toplantı çağrısını işlevsiz hale getirir. Bu değişiklik ile önceki düzenlemedeki “çağrı istemini yerine getirir” ifadesindeki muğlaklık giderilmektedir. Bu durumda üyelerin beşte birinin gerekçeli önergesi üzerine Başkan 7 gün içinde Meclisi toplantıya çağıracaktır. Ayrıca anlatım bozukluğu giderilmiştir.

MADDE 5- Geçici olarak; Başkanlık, başkanvekilliği ve katip üyelik yapacaklar konusunda belirlilik olmasına rağmen, Başkan seçilinceye kadar idare amirliği görevini kimin yapacağı konusunda belirsizlik vardır. Yapılan düzenleme ile bu belirsizlik giderilmektedir.

MADDE 6- Anayasaya göre yasama dönemi 5 yıl olmasına rağmen, seçimin yapılış tarihine göre, bir yasama dönemi 6 yasama yılından oluşabilmektedir. Dolayısıyla Başkanın 6 ncı yasama yılında da görev yapabilmesine imkan tanımak amacıyla birinci fıkrada öngörülen değişiklik yapılmıştır.

MADDE 7- İkinci fıkrada yapılan değişiklikle mevcut hükme açıklık getirilmesi amaçlanmıştır. TBMM üye tamsayısının salt çoğunluğuna sahip bir siyasi parti grubunun yanı sıra sadece bir siyasi parti grubunun varlığı halinde de başkanvekilliklerinin önce ikisi salt çoğunluğa sahip siyasi parti grubuna verilecek, ardından üçüncü başkanvekilliği diğer siyasi parti grubuna verilecek, başka bir siyasi parti grubu kalmadığı için tekrar başa dönülerek dördüncü başkanvekilliği de salt çoğunluğa sahip siyasi parti grubuna verilecektir. Böylece dağıtım üçe bir şeklinde gerçekleşecektir.

Beşinci fıkrada yapılan değişiklikle, 10 uncu maddede yeni öngörülen düzenleme ile paralellik sağlanmak amaçlanmıştır.

Başkanlık Divanı için bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki; ikinci devre için seçilenlerin görev süresi üç yasama yılıdır. Yapılan düzenleme ile, bu ara dönemde durumun ne olacağı konusunda düzenlemeye gidilmektedir. Ancak, Başkanlık Divanının salt çoğunluğu teşekkül ettiği anda, eski üyelerin görev süreleri sona erer.

MADDE 8- Başkanlık Divanındaki üye dağılımının değişmesi nedeniyle üye çekilmesinin gerektiği, fakat üyenin ilgili siyasi parti grubunca çekilmemesi halinde doğabilecek soruna ilişkin çözüm öngörülmüştür.

MADDE 9- Seçimle bir göreve gelmek, seçmenlerin güvenini kazanmak demektir. Bu güven zamanla seçilen tarafından zedelenebilir. Bu durumda, seçmene seçtiği kişiyi değiştirme imkanı tanınmalıdır. Bu mekanizma, Başkanlık Divanı üyelerinin görevlerini gereği gibi yerine getirip getirmediikleri konusunda milletvekilleri tarafından bir denetim de sağlayacaktır.

MADDE 10- Maddeye eklenen ikinci fıkra ile Başkanın kendisine verilen görevlerinden takdir ettiklerini takdir ettiği Başkanvekillere devredebilme yetkisi tanınmıştır. Böylece Başkanın iş yükünün hafifletilmesi hedeflenmiştir.

Maddeye eklenen dördüncü fıkra ile, herhangi bir tereddüte mahal vermemek için, Cumhurbaşkanlığına vekalet durumunda Başkanın Genel Kurul görüşmelerini yönetemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Maddeye eklenen (11) numaralı bent ile Anayasada yer alan Başkanın tarafsızlığını sağlamaya yönelik hüküm İçtüzüğe de taşınmıştır.

MADDE 11- Değişiklikten önceki 14 üncü maddede yapılan değişiklikle Başkanın görevlerini Başkanvekillerine devredebileceği düzenlenmiş olup, bu maddedeki değişiklikle 14 üncü madde ile paralellik sağlanmıştır. Ayrıca maddeye eklenen üçüncü fıkra ile Anayasada yer alan Başkanvekilinin tarafsızlığını sağlamaya yönelik hüküm İçtüzüğe de taşınmıştır.

MADDE 12- Son fıkroda yapılması öngörülen değişiklikle ifade düzeltilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, İçtüzükte, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu doğrultusunda TBMM bütçesinin hazırlanması, harcamalarının denetimi ve kesinhesap sürecinde yapılan değişiklikler nedeniyle İdare Amirlerinin TBMM'nin mali işleri ile ilgili görevlerinin yeniden düzenlenmesi öngörülmektedir.

MADDE 13- Yapılması öngörülen değişikliklerle, Danışma Kurulu önerilerinin, sık sık karşılaşılan ihtiyaçlar doğrultusunda, birleşimin her aşamasında Genel Kurulun oyuna sunulabilmesi; Danışma Kurulu ve grup önerilerinin Genel Kurulda görüşme sürecine açıklık kazandırılması amaçlanmıştır.

Son fıkroda yapılan değişiklikle, oybirliğiyle mutabakata varıldığı için Danışma Kurulu önerileri üzerinde görüşe açılması usulünden vazgeçilmiş ve grup önerileri üzerinde 5'er dakika konuşma hakkı tanınmak suretiyle zaman tasarrufu amaçlanmıştır.

MADDE 14- Yapılan değişikliklerle 4847 sayılı Kanunla kurulmuş bulunan Avrupa Birliği Uyum Komisyonu İçtüzük kapsamına alınmış, 5018 sayılı Kanun doğrultusunda TBMM Bütçesinin hazırlanması, harcamaların denetimi ve kesinhesap sürecinde yapılan değişiklikler nedeniyle Hesapları İnceleme Komisyonuna ihtiyaç bulunmadığından (12) numaralı bent metinden çıkarılmış, ayrıca 10 ve 11 inci maddelerde yapılan değişikliklerle paralellik sağlanmıştır.

Diğer yandan, komisyonların mevcut iş yükü ve bazı bakanlıkların birleştirilmiş olması göz önünde bulundurularak komisyonların sayısı, birleştirilmek suretiyle, azaltılmıştır.

MADDE 15- Maddedeki değişiklik ile; bağımsızların da komisyonlarda temsiline olanak tanınmıştır. Öte yandan Plan ve Bütçe ile Dilekçe komisyonları üyelerinin diğer komisyonlarda da görev alabilmeleri sağlanmıştır.

MADDE 16- Yapılan değişiklikle, değişen oranlar sebebiyle üyesini çekmek zorunda olmasına rağmen yedi gün içinde gereğini yerine getirmeyen siyasi parti grubu ile ilgili durum açıklığa kavuşturulmuştur. Bu hüküm değişen oranlar sebebiyle çekilmek zorunda kalan bağımsızlar hakkında da uygulanacaktır.

MADDE 17- Yapılması öngörülen değişiklikle fıkradaki anlatım bozukluğunun giderilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 18- Uygulamada, bu tarz istemler, komisyonun teklifi üzerine oya sunularak karara bağlanmaktadır. Uygulamada paralellik sağlanmak için bu değişiklik önerilmiştir. Ancak komisyonun istemi yeterli görülmeyerek bu istemin Başkanca da uygun görülmesi aranmıştır.

MADDE 19- Üçüncü fıkrada yer alan ilan tahtasına asılma usulüne, günümüzde gerek kalmadığı için son verilmekte; son fıkrada yapılan değişiklikle de komisyon üyelerinin üçte birinin talebinin sürüncemede bırakılmaması için Komisyon başkanının bu yöndeki talebi yedi gün içinde gerçekleştirmesi hükme bağlanmıştır.

MADDE 20- Komisyon tutanakları ile ilgili 33 üncü maddenin birinci ve ikinci fıkraları, uygulama kabiliyeti kalmadığından yürürlükten kaldırılmış, uygulama alanı bulan 33 üncü maddenin son fıkrası ise ilgisi nedeniyle bu maddeye son fıkra olarak eklenmiştir. Yapılan bu değişikliğe paralel olarak madde başlığında da yeni bir düzenlemeye gidilmiştir.

MADDE 21- Mevcut düzenlemeye göre, temsil yetkisi verilen kamu görevlisinin yüksek dereceli olup olmadığını takdir yetkisi salt temsil yetkisini veren Başbakan veya bakana aitken, yapılan düzenleme ile temsilcinin en az genel müdür seviyesinde olması esası getirilmiş ve böylece “yüksek dereceli bir kamu görevlisi” kavramına açıklık getirilmiştir.

Uygulamada uzman yardımcısı ve şube müdürü düzeyindeki personele de temsil yetkisi verildiği görülmüş, bu durum milletvekilleri tarafından olumlu karşılanmayıp komisyon çalışmaları ertelenmiştir. Yürütmenin yasama organı karşısında üst düzeyde temsili ve yaşanan olumsuzlukların tekerrür etmemesi için bu düzenlemeye gidilmiştir.

Hükümet temsilcisinin bulunmaması halinde görüşmelerin bir defalığına ertelenebileceğini düzenleyen 39 uncu madde, aynı konuyla ilgili olması sebebiyle, hükümetin temsiline yönelik bu maddeye ikinci fıkra olarak eklenmiştir. Ayrıca maddenin açıklığa kavuşturulması amacıyla, maddeye kanun hükmünde kararname de eklenmiştir.

Maddenin önceki ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle de komisyonların ancak belli bir konu için uzman çağırabileceği, sürekli bir şekilde uzman istihdam edemeyeceği vurgulanmıştır. Ayrıca, sivil toplum örgütleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının yasama faaliyetlerine katılımına imkan tanınmıştır.

MADDE 22- Birinci fıkrada yer alan “ve Hükümet temsilcilerine” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır. Zira, Hükümet temsilcisi Başbakan ya da bakan yerine katılacağı için, böyle bir durumda yine birinci fıkrada yer alan Bakanlar Kurulu üyeleri kapsamı içinde bulunacaklarından ayrıca belirtilmeye gerek duyulmamıştır. Yine ibare düzeltilmesi olarak ikinci fıkradaki “önergeleri” ibaresi “önergeleri” olarak değiştirilmiştir.

Soruşturma komisyonunun tüm çalışmaları gizli olduğundan, soruşturma komisyonuna ilişkin bilgi ve belgeleri komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin inceleyememesi işin gereğidir. Aynı şekilde tamamen ilgili milletvekilinin şahsını ilgilendiren ve ceza yargılamasında hazırlık soruşturması aşamasına denk düşen yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin bilgi ve belgeleri diğer milletvekillerinin okumasında da hiçbir kamu yararı bulunmamaktadır. Zira bu konular, Genel Kurulda görüşülürken milletvekillerinin bilgilenmesi söz konusu olacaktır. Bu sebeplerle üçüncü fıkra da değişiklik yapılarak milletvekillerinin inceleyebileceği bilgi ve belgelere sınırlama getirilmiştir.

MADDE 23- Birinci fıkra da yapılan değişiklikle kapalı oturuma karar verilebilmesi için komisyon üyelerinin üçte birinin isteminin yeterli görülmeyip, bu yöndeki istemi komisyonun karara bağlaması esası getirilmiştir. Zira, üçte bir üyenin bu yöndeki istemini yeterli kılmak, üçte iki üyenin iradesini göz ardı etmek sonucunu doğuracaktır.

Uygulamada kapalı oturumlara TBMM'nin görevli personeli de girmekte olup, yapılan değişiklikle uygulama ile paralellik sağlanmış ve ihtiyaç görülen kamu görevlilerinin de katılımına olanak tanınmıştır.

Komisyonların kapalı oturum tutanaklarının aleniyete kavuşturulması yönünde İçtüzükte bir düzenleme olmayıp, maddeye son bir fıkra eklenmesi suretiyle bu boşluğun giderilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 24- Birinci fıkra, sadece esas komisyonun kendisinin esas komisyon olmaması gerektiği yönündeki itirazına cevap verirken, yapılan değişiklik ile kendisine hiç havale edilmemiş ya da tali olarak havale edilmiş komisyonların da kendilerinin esas komisyon olmaları gerektiği yönündeki itirazlar ve talepler de mümkün kılınmaktadır.

MADDE 25- İkinci fıkra da yer alan ve sadece ölüm cezalarının infazına karar vermek noktasında Adalet Komisyonuna tanınmış bulunan kanun teklif etme yetkisi, ölüm cezasının mevzuatımızdan kaldırılması nedeniyle metinden çıkarılmıştır.

Yeni eklenen üçüncü ve dördüncü fıkralar sayesinde 35 inci madde ile değişiklikten önceki 87 nci madde arasında paralellik sağlanmıştır. Zira bu hükümler doğrultusunda komisyonların kanun teklif edememe yetkilerine paralel olarak görüşülmekte olan konu kanunun dışında başka kanunlarda değişiklik öngören hükümlerin komisyonda eklenmesi söz konusu olmayıp, görüşülen konu kanunla ilgili yeni değişikliklerin eklenebilmesi de görüşülen tasarı veya teklifle çok yakın bir ilginin bulunması halinde söz konusu olacaktır. Komisyon görüşülmekte olan kanun dışında bir başka kanunda değişiklik öngören bir değişikliği metne eklemede zaruret görürse bu konuda hazırlanacak bir teklifin Meclis

Başkanlığının havalesi üzerine, gündemdeki işle birleştirilmesi suretiyle bu zaruret karşılanabilir.

Son fıkra da yapılan değişiklikle de Anayasanın 89 uncu maddesi doğrultusunda komisyonların kısmen uygun bulunmayarak geri gönderilen kanunların yalnız uygun bulunmayan maddelerini görüşebileceği gibi, tümünü veya uygun görülmeyen maddelerin yanı sıra uygun göreceği diğer maddeleri de görüşebilecekleri konusuna açıklık kazandırılmıştır. Zira, çoğuna yetkili olan azına da evleviyetle yetkilidir. Bu imkanın tanınması suretiyle, uygulamada görüldüğü gibi, uygun bulunmayan maddelerin yanı sıra değiştirilmesi zarureti bulunan maddelerin de görüşülebilmesi sağlanmıştır.

MADDE 26- İktüzüğün bazı maddelerinde “48 saat”, bazı maddelerinde ise -26 ncı maddede olduğu gibi- “iki gün” ibareleri bulunmaktadır. Bu hükümlerin birbiriyle uyumlu olması adına tek ibare benimsenmiş, tespitin kolay olması açısından “gün” esas alınmıştır. Ayrıca uygulamada komisyona havale edilen işler, gündemle beraber dağıtıldığından işlevsiz kalan birinci fıkranın son iki cümlesi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 27- Komisyonların bütün kamu kurum ve kuruluşları ile yazışabilmelerine olanak tanımak amacıyla maddede yer alan “bakanlıklarla” ibaresi “kurum ve kuruluşlar ile” olarak değiştirilmiş, bu çerçevede madde başlığında da gerekli düzeltme gerçekleştirilmiştir.

MADDE 28- Komisyonlarda görüşülen ve rapora bağlanan işler kanun tasarı veya teklifleri ile sınırlı olmadığı için üçüncü fıkra da yer alan “tasarı veya teklifin” ibaresi “görüşülen işin” olarak, dördüncü fıkra da yer alan “sözcüden” ibaresi de komisyonun başka görevliler tarafından temsilinin söz konusu olabileceği gerekçesiyle “komisyondan” olarak değiştirilmiş; uygulamada ek görüşün eklenmesinin gecikmesi sebebiyle, bu konudaki sürenin hangi aşamadan başlayacağına son fıkranın son cümlesinin değiştirilmesi suretiyle açıklık kazandırılmıştır.

MADDE 29- Birinci fıkraya “sözcü” ibaresinin eklenmesi suretiyle komisyonların temsilinin sözcüler suretiyle de gerçekleştirilebileceğine açıklık getirilmiş, son fıkra ise değişiklik önergeleriyle ilgili olması sebebiyle 84 üncü maddenin sekizinci fıkrasının sonuna eklenmiştir.

MADDE 30- Komisyonlar bülteninden beklenen amacın her yasama yılı sonunda hazırlanması suretiyle gerçekleşeceğinden, iki defa hazırlanmasına yönelik hüküm kaldırılmış ve bu bültenin hangi Genel Kurul tutanağına ekleneceğine açıklık getirilmiştir. Bültenin her yasama yılı sonunda hazırlanması daha doğru ve güncel bilgi verilmesine de imkan tanıyacaktır.

MADDE 31- 50 nci maddede ifade edilen husus aslında özel gündem olmayıp süreli işlerdir. Bundan dolayı (2) numaralı bent ve 50 nci maddenin başlığı “Süreli işler” olarak değiştirilmiş, özel gündem için ayrı bir madde ihdasında bulunulmuştur. Altıncı fıkrada yer alan “ilan tahtasında” ibaresi, işlevselliğini kaybetmiş olması sebebiyle metinden çıkarılmış, son fıkrasındaki anlatım bozukluğu giderilmiş, (3) numaralı bentteki “Seçim” ibaresi de diğerleriyle uyumlu olması amacıyla “Seçimler” olarak değiştirilmiş, ikinci ve üçüncü fıkralar da tek bir fıkra olarak düzenlenmiş, (7) numaralı bentteki “öngörüşme” tabiri, genel görüşmede öngörüşmenin kaldırılması sebebiyle “görüşme” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 32- 49 uncu maddenin (2) numaralı bendinin süreli işler olarak değiştirilmesi ve özel gündem için ayrı bir maddenin ihdas edilmesi sebebiyle, madde başlığı bu çerçevede değiştirilmiştir. Süreli işlerin Gündemde hangi sırada yer alacağı 49 uncu maddede belirlenmiştir.

MADDE 33- Değişiklikten önceki 50 nci maddede ifade edilen husus aslında özel gündem olmayıp süreli işlerdir. Bundan dolayı gerçek anlamda özel gündeme olanak tanıyan bir düzenleme yeni madde ihdası olarak öngörülmüştür. Bu çerçevede Genel Kurul 23 Nisan Milli Egemenlik ve Çocuk Bayramı gibi ayrı bir önem arz eden konuların belli günlerde görüşülmesine karar verebilecektir. Böylece “özel gündem” ve “süreli iş” kavramları arasındaki karmaşa ortadan kaldırılmıştır.

MADDE 34- Maddenin başına “ve işleme alınan” ibaresinin eklenmesi suretiyle, Başkanlıkça işleme alınmayan işlerin gelen kağıtlar listesinde yayımlanmayacağı hususu açıklığa kavuşturulmuştur. Ayrıca, gelen kağıtların gerek dağıtımı, gerekse yayımı için aynı usulün benimsenmesi amacıyla, dağıtımına ilişkin ikinci fıkra son fıkra ile birleştirilmiş, işlevini kaybeden ilan tahtasına asma yerine ilan usulü benimsenmiştir.

MADDE 35- Maddede yapılan değişiklikle, Genel Kurulda görüşülecek salt komisyon raporları bakımından iki günlük sürenin aranması, buna karşılık diğer işlerde böyle bir bekleme süresinin aranmaması amaçlanmıştır. “kırksekiz saat” ibaresi de diğer maddelerle uyumlu olması ve tespitin daha kolay olması adına “iki gün” olarak değiştirilmiştir. İkinci fıkrada yer alan ve 8 inci kısımdaki işlerin sıralamasıyla ilgili olan kısım aynı konudaki 49 uncu maddenin dördüncü fıkrasına taşınmış, bekletilme süresinin gözetilmeden görüşme usulünde de 49 uncu maddenin dördüncü fıkrasına atıfta bulunulmuştur.

MADDE 36- Şu an Genel Kurulda milletvekillerinin dışında kural olarak konuşma yapılmasına imkan tanıyan bir hüküm İktüzükte bulunmamaktadır. Ancak uygulamada bu yönde ihtiyaçlar hasıl olmakta ve bu husus doğrudan Genel Kurulun onayına sunulmak suretiyle gerçekleştirilmektedir. Yapılan değişiklikle bu ihtiyaç karşılanmıştır.

MADDE 37- Uygulamada zaman zaman ortak bildirilerin yayımlanması ihtiyacı gündeme gelmektedir. Yapılan düzenleme ile bu yöndeki ihtiyaç giderilmiş olmaktadır.

MADDE 38- Genel Kurulun daha fazla çalışmasına imkan tanımak, diğer yandan da komisyon çalışmalarının aksamaması için başlama saati 14.00'e çekilmiş ve pazartesi günü çalışılması da hükme bağlanmış, ayrıca Genel Kurulun çalışma şekli değiştirilerek her ayın biri ile yirminci günleri resmi tatil ve cumartesi, pazar ve cuma günleri hariç her gün çalışması düzenlenmiştir. Böylece milletvekilleri ayda en az dört sefer, hafta sonları seçim çevrelerine gitmek zorunda kalmayacaklar, her ayın son on gününü tamamen seçmen işlerine ayırabileceklerdir. Bu durum, Meclise gelen ziyaretçi sayısının da azalmasına imkan tanıyacaktır.

MADDE 39- Yapılan değişiklik ile, bitmek üzere olan bir iş söz konusu ise, Başkana, salt o oturumun sonuna kadar değil, birleşimin sonuna kadar uzatabilme yetkisi tanınmıştır. Zira uzatma kararı alındığında herhangi bir sebeple, çalışma iradesi olmasına rağmen birleşime ara verilmesi, yani oturumun kapanması gündeme gelebilmektedir. Mevcut düzenlemeye göre, bu ise, birleşimin kapanması sonucunu doğurmaktadır. Yapılan değişiklik ile bu mahsur giderilmiş, ayrıca ikinci fıkranın sonuna eklenen cümleyle, Genel Kurulun henüz çalışma süresini tamamlamamış olmasına rağmen Genel Kurulda artık çalışma iradesi kalmamışsa, bu durumda birleşimin kapatılmasına olanak tanınmıştır. Zira, uygulamada da bu husus, görüşülecek işte komisyon ya da hükümetin hazır bulundurulmayışıyla sağlanmaktadır. Yapılan düzenleme ile böyle dolaylı bir çözüme gidilmeksizin doğrudan sonuç alınabilme imkanı getirilmiştir.

MADDE 40- Yapılan değişiklik ile üçüncü fıkrada ifade düzeltilmesi sağlanmış, ayrıca son fıkrada Başkanın oturumu erteleme sürelerine alt ve üst sınır getirilmek suretiyle, Başkanın oturumu çok erken veya çok geç toplaması nedeniyle birleşimin kapanmasına sebep olmasının önüne geçilmiştir.

MADDE 41- "Zaruret hali" kavramının aynı anlamı ifade etmesi sebebiyle birinci fıkrada yer alan "olağanüstü acele" ibaresi metinden çıkarılmış, ayrıca Hükümetin bu konuşmalara cevap verme süresi genel hükümlerden farklı olarak düzenlenerek onar dakika ile sınırlandırılmıştır. Böylece zaman tasarrufu sağlanması hedeflenmiştir.

MADDE 42- "Yazılı konuşma" tabiri pek doğru bir tabir olmadığından, madde başlığından çıkarılmış, beşinci fıkranın başında yer alan aynı tabir "konuşma metni" olarak değiştirilmiş, 81 inci maddedeki soru-cevap işlemi ile ilgili düzenleme salt kanun tasarısı ve teklifleri ile sınırlı olduğundan tüm soru-cevap işlemleri için uygulanacak sürenin

belirlenmesi suretiyle bu konudaki belirsizliğin giderilmesi amacıyla altıncı fıkranın sonuna soru-cevap işlemlerinin yirmi dakika ile sınırlı olduğu yönündeki hüküm getirilmiştir.

MADDE 43- İkinci fıkrada yer alan söz alanların Başkan tarafından okunacağına dair hüküm, yeri itibarıyla daha uygun olacağı düşünüldükçe, önceki üçüncü fıkranın sonuna eklenmiş, ayrıca uygulamada çoğunlukla Başkanın söz alanları okuması nedeniyle uygulama ile paralellik sağlamak amacıyla “okur veya” ibaresi hükme eklenmiştir.

MADDE 44- Başkanlığa gelen, kaba ve yaralayıcı söz ihtiva eden her türlü yazının Başkanlıkça iade edilebilmesine olanak tanıyan değişiklikten önceki 67 nci maddenin son fıkrasının, yeri itibarıyla konuşma üslubunu düzenleyen maddede yer almaktansa ayrı bir madde olarak düzenlenmesi ve sıra itibarıyla, genel hüküm olması sebebiyle, genel hükümleri düzenleyen değişiklikten önceki 60 ve 61 inci maddelerden sonra yer alması uygun görülmüştür.

Keza, değişiklikten önceki 87 nci maddede yer alan önergelerin açık olması ve şarta bağlı olamayacağı yönündeki hüküm ile önergelerin gerekçeli olması, gerekçeleriyle birlikte beşyüz kelimeyi geçmemesi, aksi halde özet eklenmesi gerektiği yönündeki hükümler, sadece değişiklik önergelerini değil, tüm önergeleri kapsaması amacıyla tüm önergeler için geçerli olacak bu yeni maddeye taşınmıştır.

MADDE 45- Anayasa değişikliği, yasama dokunulmazlığı, İçtüzük değişikliği, meclis soruşturması ve seçim kararının görüşülebilmesi için Hükümetin temsiline gerek görülmemiştir. Zira uygulamada da bazı Anayasa değişikliklerinde Hükümet temsil edilmişken, bazılarında temsil edilmemiş, İçtüzük değişikliklerinde de çoğunlukla Hükümet değil, Başkanlık temsil edilmiştir.

MADDE 46- Usul tartışmalarının uzun sürerek vakit kaybına yol açmasının önüne geçmek amacıyla, bu konudaki konuşmalar beşer dakika ve birer kişiyle sınırlandırılmıştır. Ayrıca fıkranın sonunda yer alan “verilir” ibaresi “verilebilir” şeklinde değiştirilmek suretiyle usul tartışması açılması konusunda Başkana takdir yetkisi verilerek bu yöndeki her istem neticesinde usul tartışması açılmasının önüne geçilmiştir.

MADDE 47- Birinci fıkrada ifade düzeltmesi yapılmıştır. Ayrıca oturumu yöneten Başkan veya Başkanvekilinin izni olmaksızın hiçbir materyalin Genel Kurula sokulmasına ve dağıtılmasına, birtakım materyallerle konuşma yapılmasının önüne geçilmek istenmiştir.

MADDE 48- İlk fıkrada yapılan değişiklikle açıklamada bulunacakların, açıklama sürelerinin ne olduğu konusuna açıklık getirilmiştir. Ayrıca uygulamada açıklamada bulunmak isteyen bu talebi, istenen tutanağın değerlendirilmesi suretiyle yapıldığından, istemin değerlendirilmesi zaman alabilmektedir. Bu zaman zarfında çeşitli sebeplerle

birleşime ara verilebildiği için, açıklama hakkı aynı oturumda değil de aynı birleşimde tanınmış olmaktadır. Bu nedenle açıklama hakkının aynı oturumda değil de, aynı birleşimde verilmesi esası getirilmiştir.

MADDE 49- Kapalı oturumlarda kimlerin bulunacağı hususu, kapalı oturuma nasıl karar verileceğinin belirtilmesinden hemen sonra ikinci fıkra olarak düzenlenmiş, bu nedenle önceki dördüncü fıkra ikinci fıkra olarak alınmış, ayrıca uygulama ile paralellik sağlamak amacıyla kapalı oturumlarda bulunabilecekler arasına TBMM'nin yeminli görevlileri de dahil edilmiştir. Keza, kapalı oturumda görüşülecek işle ilgili bilgisine ihtiyaç duyulan kamu görevlilerinin de katılımına olanak tanımak amacıyla, bu kimselerin de Genel Kurul kararıyla kapalı oturuma katılabilecekleri hükme bağlanmıştır. Uygulamada, tutanaklar yeminli stenograflar tarafından tutulduğundan, uygulanma kabiliyeti kalmayan üçüncü fıkra da yürürlükten kaldırılmıştır.

Kapalı oturum önergesi ve gerekçesinin kapalı oturumda okunmasının düzenlenmesiyle, önergenin kapalı oturuma geçildikten sonra mı, önce mi okunacağı konusundaki belirsizlik ortadan kalkmıştır.

Ayrıca kapalı oturumlarda konuşulanların Devlet sırrı olarak saklanması ve açığa çıkmaması için her türlü tedbiri alma noktasında Başkanlığa yetki tanınmıştır.

MADDE 50- Birinci fıkra yapıldığı değişikliklerle kapalı oturuma ilişkin tutanak özetinin okunması usulünden vazgeçilmiştir. Zira, kapalı oturumun tutanak özetinde fayda sağlayacak bir husus olmamakla beraber, tutanak özetinin okunması için tekrar kapalı oturuma, ardından açık oturuma geçmek zaman kaybına yol açacaktır. Yapılan değişikliklerle zaman ve emek tasarrufunun sağlanması amaçlanmıştır.

Ayrıca ikinci fıkra geçen "yayımlanabilir" ibaresi "yayımlanır" olarak değiştirilmiştir. Böylece on yılı dolmuş bulunan kapalı oturum tutanaklarının yayımlanması için Danışma Kurulu ile Genel Kurulun kararına gerek olup olmadığı hususuna açıklık getirilmiştir. Böyle bir durumda Danışma Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurul farklı bir karar almadıkça resen kapalı oturum tutanakları yayımlanacaktır.

MADDE 51- Görüşmelere devam edilmesine dair bir önerge verilmesine mevcut İçtüzük hükümleri çerçevesinde ihtiyaç olmadığı için görüşmelere devam edilmesine dair önerge verilebilmesini düzenleyen birinci fıkranın ikinci cümlesi ile ikinci fıkra madde metninden çıkarılmıştır. Zira, üzerinde daha uzun konuşulması, görüşülmesi istenen bir konunun varlığı halinde 60 ıncı maddeye göre konuşma sürelerini artırmak mümkündür. Ayrıca birinci fıkradaki yazım hataları da düzeltilmiştir.

MADDE 52- Başkanlığa gelen işlerin gelen kağıtlar listesinde yayınlanacağı değişiklikten önceki 51 inci maddede belirtilmiş olmasına rağmen, burda tekrar zikredilmesinin sebebi, teklifin havale edildiği komisyonun da gelen kağıtlarda gösterilmesi mecburiyetini vurgulamaktır. Gelen kağıtların tutanak dergisine ekleneceği yine 51 inci maddede belirtildiğinden, tutanak dergisine ekleneceği yönündeki hüküm ile uygulanırlığı kalmayan ilan tahtasına asılması yönündeki hükümler metinden çıkarılmıştır. Ayrıca kanun tasarıları ile tekliflerine ilişkin hükümlerin çoğunun aynı olması ve mükerrerliğe meydan verilmemesi amacıyla tasarı ve teklifler tek madde halinde düzenlenmiş ve 74 üncü madde metinden çıkarılmıştır.

Meclis Başkanlığına sunulan kanun tekliflerinden Başbakanlığın haberdar edilmesini düzenleyen 40 ıncı madde, aynı konuyla ilgili olması sebebiyle, kanun teklifleriyle ilgili 74 üncü maddeye fıkra olarak eklenmiştir.

MADDE 53- Önceki düzenlemede tasarı veya teklifin geri alınması halinde Genel Kurul kararı için kıstas olarak Genel Kurul gündemine girip girmemesi alınmaktayken, yapılan değişiklik ile o iş hakkında esas komisyonun raporunun Başkanlığa sunulup sunulmaması esas alınmaktadır. Zira, esas komisyonun görüşüp, karara bağladığı ve raporunu Başkanlığa göndermiş olduğu bir iş ile Gündemde bulunan bir iş arasında birkaç gün geçmiş olup olmamasının ötesinde bir fark bulunmamaktadır. Sıra sayılarının basılıp dağıtıldığı da göz önünde bulundurulduğunda her iki işte de sarf edilen emek ve zamanın aynı olduğu görülecektir. Dolayısıyla her iki aşamadaki işlerin geri alınmaları halinde takip edilecek prosedür de aynı olmalıdır.

MADDE 54- Birinci fıkrada yapılan değişiklikle bir yasama döneminde sonuçlandırılmamış tasarı ve tekliflerin yanı sıra Cumhurbaşkanınca geri gönderilen kanunların da hükümsüz sayılması hükme bağlanmıştır. Zira, kanunlar hükümetlerin programlarını hayata geçirmeleri bakımından en etkili yol olup, yeni hükümetin, önceki hükümetin programını hayata geçirmeye yönelik Cumhurbaşkanınca geri gönderilen kanunla ilgilenmemesi uygulamada sıklıkla görülmektedir. Ayrıca hükümsüz sayılan işlerin yenilenmesi imkanına da son verilmiştir. Bu yöntemin kaldırılması, değişen koşullar sebebiyle tasarı veya tekliflerin hazırlanırken tekrar gözden geçirilmeleri imkanını da tanıyacaktır.

Son fıkrada yapılan değişiklikle Meclis araştırması önergesinin yanı sıra raporu ile Meclis soruşturması önergesi ve raporunun da, sonraki hükümetin çoğunlukla kayıtsız kalması nedeniyle, hükümsüz sayılmalarına olanak tanınmıştır.

MADDE 55- Genel Kurulun; Cumhurbaşkanınca kısmen uygun bulunmayarak geri gönderilen kanunların yalnız uygun bulunmayan maddelerini görüşebileceği gibi, tümünü veya uygun görülmeyen maddelerin yanı sıra uygun görülen diğer maddelerde de değişiklik öngören komisyon raporunu görüşebileceği konusuna açıklık kazandırılmıştır. Genel Kurul uygun bulunmayan maddelerin yanı sıra gerekli görülen diğer maddelerin de görüşülmesine ancak komisyon raporunun ya da tümünün görüşülmesine karar vermekle muktedir olacaktır.

MADDE 56- Maddede yer alan “konuşulmasına” ibaresi, oylamayı da kapsamı açısından “görüşülmesine” şeklinde değiştirilmiş ve anlatımın düzeltilmesi amacıyla “diğerinden” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 57- Uygulanma kabiliyeti olmadığından ve günümüzde bu yöndeki ihtiyaç yasama uzmanları tarafından sağlandığından maddenin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış, madde başlığı da bu yönde değişikliğe tabi tutulmuştur.

MADDE 58- Maddede yapılan değişiklikle, konuşma süresine açıklık getirilmiş, genel hükümden farklı olarak on dakika yerine beş dakika yeterli görülmüştür.

MADDE 59- Zaman tasarrufu sağlamak amacıyla değişiklik önergesi sayısı yedi yerine beş ile sınırlandırılmıştır. Anayasa Mahkemesi 87 nci maddede daha önce yapılan değişiklikle önerge verilebilme sayısının üçle sınırlandırılmasını Anayasaya aykırı bulmuştu. Bu nedenle önerge sayısı beşle sınırlandırılmıştır. Önerge sayısının beşle sınırlandırılması tasarı veya teklifin daha iyi olgunlaştırılmasına da engel teşkil eder nitelikte değildir. Zira komisyon aşamasında sınırsız önerge verilebileceği gibi, Genel Kurulda Hükümet ve komisyonun da istediği kadar önerge verme hakkı bulunmaktadır.

İkinci fıkrada yapılan değişiklikle önerge verme süresi, işin maddelerine geçilmesinin oylanması aşamasıyla sınırlandırılmıştır. Böylelikle önergelerin daha önceden Başkanlığa verilmesi sağlanmak suretiyle uzmanlarca önceden ve daha ayrıntılı olarak incelenme imkanı sağlanmıştır. Süre sınırlamasının bir mahsuru olmaması için komisyon ve Hükümet bu sınırlamadan muaf tutulmuştur. Ayrıca uygulamada hiçbir anlamı kalmadığından, görüşmeleri başlayan iş hakkında önerge verebilmek için aranan beş imza koşulu metinden çıkarılmıştır.

Üçüncü fıkrada yer alan “yeni bir kanun teklifi niteliğindeki” ibaresi, net bir kavram olmadığı ve uygulamaya istikrar kazandırmak için metinden çıkarılmıştır.

Dördüncü fıkrada yer alan “değiştirilmesini” ibaresinin ekleme ve çıkarmayı kapsadığını vurgulamak adına, fıkraya ibareler eklenmiştir. Uygulamada geçici maddeler yeni bir madde olarak kabul edilmemekte ve dolayısıyla komisyonun salt çoğunluğu aranmamaktadır. Yapılan değişiklikle geçici maddelerin de yeni bir madde olarak kabul edilmesi ve komisyonun salt çoğunluğunun aranması öngörülmektedir.

Beşinci fıkranın son cümlesi ile altıncı fıkra da yer alan önergelerin açık olması ve şarta bağlı olamayacağı yönündeki hüküm ile önergelerin gerekçeli olması, gerekçeleriyle birlikte beşyüz kelimeyi geçmemesi, aksi halde özet eklenmesi gerektiği yönündeki hükümler, sadece değişiklik önergelerini değil, tüm önergeleri kapsamaması amacıyla tüm önergeler için geçerli olacak yeni 61 inci maddeye taşınmıştır.

Uygulamadaki durumun İçtüzüğe geçirilmesi amacıyla, önergelerden Hükümetin de haberdar edilmesini öngören ibare, yedinci fıkra ya eklenmiştir.

Uygulamada, zaman kazanmak için önergeler veriliş sırasına göre değil, aykırılık sırasına göre okunmaktadır. Bu nedenle İçtüzükte de paralel bir hüküm öngörülmüştür. Böylece uygulamada da olduğu gibi en aykırı önerge sadece bir kez okunmuş olacaktır. Önergelerle ilgili olması sebebiyle 45 inci maddenin son fıkrası, bu maddenin sekizinci fıkrasının sonuna eklenmiştir.

MADDE 60- Tasarı veya teklifin, Genel Kurulda yeniden görüşülmesine Genel Kurulca karar verileceği için, bu konuda Danışma Kurulunun mutabakatına gerek görülmemiş ve bu yöndeki hüküm madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 61- (a) fıkrasına eklenen paragraf ile madde üzerinde mi, bölüm üzerinde mi yeniden görüşme yapılacağı konusuna açıklık getirilmiştir. Zira yeniden görüşmede tekrar görüşülmesi istenen bölüm değil, maddedir. Bu nedenle bölüm üzerinde görüşme açıp, o bölümde yer alan maddenin bu vesileyle görüşülmesi gibi dolaylı bir uygulamadansa, doğrudan maddenin görüşülmesi istenen amaçta daha uygun olacaktır. Bu takdirde maddenin görüşülmesinde, maddeler hakkındaki genel hükümler uygulanacaktır. Ayrıca Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda önerge sayısı yeniden belirlenmiştir.

MADDE 62- Ölüm cezasının tüm hukuk mevzuatımızdan çıkarılmış olması sebebiyle uygulama kabiliyeti kalmayan maddenin ilk fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır. Madde başlığı da bu doğrultuda değiştirilmiştir.

MADDE 63- Değişiklikten önceki 93 üncü madde ile ifade birliği sağlamak ve anlatım bozukluğunu gidermek adına, maddede yer alan “Anayasada değişiklik teklifleri” ibareleri “Anayasa değişiklik teklifleri” olarak değiştirilmiştir.

Ayrıca birinci görüşmelerin sonunda maddelere geçilmesinin oylanmasında üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun aranacağı hükme bağlanarak, uygulamada bu konuda var olan tereddüt giderilmiştir. Zira, maddelere geçilmesinin reddi, teklifin reddi sonucunu doğurmaktadır. Yine yapılan bir diğer değişiklikle, ikinci görüşmelerde tümü üzerinde görüşme yapılmadan doğrudan maddelerin görüşülmesi öngörülmüştür.

MADDE 64- Uygulamada listelere giremeyen milletvekilleri, seçimin yenilenmesine dair kararın geri alınmasına yönelik toplu girişimlerde bulunabilmekte, bu ise hem seçim atmosferine girmiş ülkeyi olumsuz etkilemekte, hem de Meclisin itibarına gölge düşürmektedir. Bu nedenle, seçimlerin yenilenmesi kararının ancak savaş sebebiyle geri alınabileceği düzenlenmiştir.

MADDE 65- Anayasada yer alan başlıkla uyumlu olması için Kısım başlığında değişikliğe gidilmiştir.

Başkanlıkça kabul edilemeyecek sorulara ilişkin düzenlemenin, soru önergelerinin taşınması gereken nitelikleri öngören değişiklikten önceki 96 ncı maddede bir fıkra olarak düzenlenmesi uygun bulunmuştur. Ayrıca evvelce verilmiş bulunan tüm gensoru önergelerinin incelenerek verilen soru önergesi ile konularının aynı olup olmadığının tespitinin güçlüğü nedeniyle sadece aynı dönemde verilmiş bulunan gensoru önergeleri ile konularının aynı olmaması esası getirilmiş, gensoru önergesi verilmeden önce Başkanlığa sunulmuş soru önergelerinin durumu da açıklığa kavuşturulmuştur.

MADDE 66- Sözlü soruların yazılıya çevrilebilmesi için üç birleşimde cevaplandırılmamış olması yeterli olmayıp, sırası geldiği halde üç birleşimde cevaplandırılmamış olması gerektiği hususu açıklığa kavuşturulmuştur. Zira, uygulama da bu yöndedir.

MADDE 67- Üçüncü fıkranın yürürlükten kaldırılmasıyla tekit usulüne son verilmiş bulunmaktadır. Zira, uygulamada da tekit yazılarından hiçbir fayda sağlanmadığı gibi, gereksiz yazışmaya sebep olmaktadır. Ayrıca cevap vermek isteyen bakanlığın, son fıkraya göre bir aya kadar ek süre alma hakkı bakidir. Tekit usulünün kaldırılmış olması sebebiyle, soruları cevaplamak için gerekli süre de onbeş günden yirmi güne çıkarılmıştır.

MADDE 68- Maddede geçen “toplum” ibaresi “toplumu” olarak değiştirilerek yazım hatası düzeltilmiş ve Anayasadaki tanımla uyum sağlanmıştır.

MADDE 69- Maddede yapılan değişiklikle madde, değişiklikten önceki 103 üncü madde ile birleştirilmekte ve genel görüşmede var olan öngörüşme ortadan kaldırılarak tek görüşmeye indirilmektedir. Zira uygulamada da tek görüşme yeterli görüldüğü için öngörüşme ile yetinilmektedir. Konunun daha ayrıntılı görüşülmesi istendiğinde 60 ıncı maddeye göre konuşma sürelerinin artırılabilmesi mümkündür.

MADDE 70- Birinci fıkrada yapılan değişiklikle Meclis araştırması Anayasadaki şekliyle tanımlanmaktadır. Ayrıca Genel Görüşmenin öngörüşmesi kaldırıldığından ve bir karar alınması artık Genel Görüşme için söz konusu olamayacağından, Meclis araştırması

açılıp açılmaması yönündeki genel görüşmeden sonra oylama yapılarak karara bağlanacağı hususu, üçüncü fıkradaki hükmün eklenmesi ile açıklığa kavuşturulmuştur.

Meclis araştırması komisyonu raporunun görüşülmesinin geciktirilmesine engel olmak amacıyla raporun görüşülme gününün tespitine yönelik süre kısıtlamaları, önceki düzenlemenin son fıkrasında yapılan değişiklikle öngörülmüştür.

Ayrıca emek ve zaman harcanarak yapılan araştırmalar neticesinde hazırlanan Meclis araştırması komisyonu raporunun akıbetini belirlemek ve raporun etkinliğini artırmak amacıyla yeni bir düzenleme maddeye son fıkra olarak eklenmiştir.

MADDE 71- Üçüncü fıkra yapılan değişiklikle Meclis araştırması komisyonunun bilgi isteyebileceği, inceleme yapabileceği ve ilgililerini çağırabileceği kurumların kapsamı genişletilmiş, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra özel gerçek ve tüzel kişiler de kapsama dahil edilmiştir. Keza son fıkra yapılan değişiklikle de Devlet sırrı veya ticari sır kapsamına giren konularda da Meclis araştırması açılabilmesi, ancak bu nitelikteki bilgi ve belgelerden milletvekillerinin kapalı oturumda bilgilendirilmesi esası getirilmiştir. Zira, Devlet sırrı veya ticari sır kavramlarının muğlak ifadeler olması sebebiyle, bu kapsama girmeyen pek çok konunun bu kapsamda olduğu ifade edilerek Meclis araştırmasının etkisinin zayıflatılma tehdidi bulunmaktadır. Tüm bu değişikliklerle Meclis araştırmasının etki ve işlevinin artırılması amaçlanmıştır.

MADDE 72- Birinci fıkraya eklenen cümle ile, Meclis soruşturması önergesinin metninin beşyüz kelimedenden fazla olması durumunda beşyüz kelimeyi geçmeyen özetinin eklenmesi zorunluluğu getirilmektedir. Tüm önergeler için geçerli olan yeni oluşturulan 62 nci maddenin, Meclis soruşturması önergelerini de kapsamına rağmen bu konuda bir açıklık getirilmek istenmiştir. Böylelikle Genel Kurul çalışmalarını aksatmaya yönelik uzun önergelerin verilmesinin önüne geçilmiş olmaktadır.

MADDE 73- Üçüncü fıkra yapılan değişiklikle son sözün ilgili Başbakan ya da bakana ait olduğu belirtilmiş, konuşma süresindeki belirsizlik, genel hükümden farklı olarak, bir saatin öngörülmesi suretiyle giderilmiştir. Bu sürenin de bir saate kadar uzatılmasına olanak tanınmıştır. Ayrıca "suç ve cezaların şahsiliği" ilkesi gereğince, her bakan hakkında soruşturma isteminin ayrı ayrı oylanacağı hükme bağlanmıştır. Diğer yandan, değişiklikten önceki 49 ve 50 nci maddelerdeki değişikliklerle paralellik sağlamak amacıyla madde metninde yer alan "bir özel gündem halinde" ibaresi, metinden çıkarılmıştır.

MADDE 74- Üçüncü fıkra yapılan değişiklikle, komisyona seçilemeyecek milletvekillerinin kapsamı daraltılmış, bu çerçevede sadece hakimin davaya bakmaktan yasaklı olduğu haller ile Meclis soruşturması önergesini veren veya daha önce Türkiye Büyük

Millet Meclisinde ya da dışında bu konudaki görüşünü açıklamış milletvekillerinin göz önünde bulundurulması öngörülmüştür.

MADDE 75- Meclis soruşturması, her ne kadar hazırlık soruşturmasına benzese de, kendine özgü niteliği sebebiyle hazırlık soruşturmasına ilişkin her kuralın bu alanda uygulanması mümkün değildir. Örneğin, hazırlık soruşturmasında savcı resen harekete geçerken, Meclis soruşturmasının açılabilmesi için verilmiş bir önerenin Genel Kurulca kabulü gerekmektedir. Başkanlığa sunulan bu önergede, isnat edilen fiillerin neler olduğu ve hangi kanun hükümlerine aykırı olduklarının belirtilmesi gerekmektedir. Savcıdan farklı olarak, Meclis soruşturması Genel Kurul kararıyla açıldığından, soruşturma komisyonunun önergede isnat edilen fiillerle bağlı olması, yeni fiillere vakıf olunması halinde ise, yine Genel Kurul kararıyla soruşturmayı genişletebilmesi tabiidir. Komisyon, önergedeki fiillerle bağlı olup, fiillerin hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayacaktır. Zira, fiillerin hukuki nitelendirilmesi doğru yapılmamış olabilir. Yeni eklenen ikinci fıkra ile bu hususlar hükmüne bağlanmıştır.

Ayrıca kanunun isminin değişmesi nedeniyle Ceza Muhakemesi Kanununa yapılan atıf düzeltilmiş, ilgili Başbakan ya da bakanın varlığını bildiği ancak elde edemediği bilgi ve belgeleri de Komisyonun isteyebileceği, alt komisyon kurmadan da Ankara dışında çalışabileceği hususlarına açıklık getirilmiştir.

MADDE 76- Suç teşkil eden fiille ilgili olan herkesin yargılanabilmesine imkan tanımak amacıyla, Bakan dışındaki ilgililer hakkında da suç duyurusunda bulunulmasını öngören yeni hüküm maddeye eklenmiştir.

MADDE 77- Ülkemizde yaşanan ekonomik ve sosyal gelişmeler, gerek AB'ye uyum süreci, gerekse Anayasada yapılan değişiklikler, Komisyona yapılan müracaatlarda yoğun bir artış yaşanmasına sebep olmuştur. Bu nedenle dilekçelerle ilgili dilek ve şikâyetler hakkında gerekli araştırma ve incelemenin etkin ve süratli olarak yapılabilmesi için mevcut yapıda köklü bir değişiklik yapılması gerekmektedir. Bu ihtiyaca uygun olarak mevcut Başkanlık Divanının fonksiyonu yeniden düzenlenmiş ve bir kısım yetkileri Komisyon Başkanına devredilmiş ayrıca, yapılan işlemler için öngörülen süreler kısaltılmıştır.

MADDE 78- Dilekçelerin kısa sürede incelenerek sonuçlandırılması amacıyla itiraza uğrayan dilekçelerin Genel Kurul yerine Dilekçe Komisyonunda karara bağlanması esası getirilmiştir. Böylece dilekçelerin incelenmesi için öngörülmüş bulunan Başkanlık Divanı, Komisyon ve Genel Kuruldan oluşan üç dereceli sistem Komisyon Başkanı ve Komisyon olmak üzere iki dereceye düşürülmüştür. Madde başlığı da bu doğrultuda değiştirilmiştir.

MADDE 79- Komisyon Başkanlık Divanı ile Genel Kurulun dilekçelerin incelenmesi sürecindeki yetki ve görevlerinin kaldırılmış olması sebebiyle, buna uyum sağlamak amacıyla maddede gerekli değişiklik yapılmıştır.

MADDE 80- 49 ve 50 nci maddelerdeki değişikliklerle paralellik sağlamak amacıyla madde metninde yer alan “bir özel gündem” ibaresi, metinden çıkarılmıştır.

MADDE 81- 49 ve 50 nci maddelerdeki değişikliklerle paralellik sağlamak amacıyla madde metninde yer alan “bir özel gündem” ibaresi, metinden çıkarılmıştır.

MADDE 82- Madde metninde ifade birliğini sağlamak amacıyla madde başlığındaki “görüşme” tabiri “görüşülme” olarak, son fıkrasındaki “ikiyüzyetmişaltı milletvekili” ibaresi, Anayasa ile ifade birliği sağlamak için “üye tamsayısının salt çoğunluğu” şeklinde değiştirilmiştir. Böylece ileride TBMM’nin üye sayısının değiştirilmesine yönelik bir Anayasa değişikliği söz konusu olduğunda, bu İçtüzük hükmünün de değiştirilmesi mecburiyetinin önüne geçilmiş bulunmaktadır. Ayrıca değişiklikten önceki 49 ve 50 nci maddelerdeki değişikliklerle paralellik sağlamak amacıyla madde metninde yer alan “ve özel gündemi” ibareleri metinden çıkarılmıştır.

MADDE 83- Genel Kurulun gündemine girmiş bulunan yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına dair dosyaların geri istenmesi halinde, Genel Kurul kararı gerekip gerekmeyeceği yönündeki tereddüdü ortadan kaldırmak amacıyla, maddeye yeni bir fıkra eklenmiştir.

MADDE 84- Uygulamada, karma komisyon raporlarının Genel Kurulda okunmasından dolayı, vakit kaybı yaşanmakta, Genel Kurul çalışmaları aksamaktadır. Genel Kurulun iş yükünü azaltmak amacıyla, karma komisyon raporlarının Genel Kurulda okunması yerine, bastırılarak dağıtılması esası benimsenmiştir. Bu takdirde itiraz süresi de dağıtım tarihinden itibaren başlayacaktır.

Ayrıca dokunulmazlığın kaldırılması yönündeki istemlerin sürüncemeye bırakılmasının önüne geçmek amacıyla, üçer aylık süre içinde bu istemlerin karara bağlanması esası getirilmiştir.

MADDE 85- Maddede, Anayasadaki tüm üyelikten düşme halleri belirtilmişken, partinin temelli kapatılması sebebiyle üyeliğin düşmesi hususuna değinilmemiştir. Anayasadaki hükümle paralellik sağlanması amacıyla, bu hali de öngören hüküm, maddeye yeni fıkra olarak eklenmiştir.

MADDE 86- Oylama şekillerine ilişkin genel bir hükmün düzenlenmesinden sonra, ilk olarak işaretle oylama ve usulünü düzenleyen maddeye yer verilmesi uygun görülmüştür. Maddede işaretle oylamanın tanımı yapıldıktan sonra, 140 ve 141 inci maddeler de bu yeni

maddeye taşınmıştır. Ancak, uygulamada elektronik cihazla sayımın kısa sürede ve tam olarak yapılabilmesi nedeniyle ayağa kalkmak veya salonun ikiye bölünmesi suretiyle oylamanın tekrarlanmasına yönelik hüküm, 141 inci madde metninden çıkarılarak elektronik cihazla oylama maddeye derc edilmiştir.

Diğer oylama şekillerinde olduğu gibi, açık oylama ve usulünü düzenleyen yeni bir madde eklenmiştir. Bu madde, esas itibarıyla 139 uncu maddenin üçüncü fıkrasının müstakil hale getirilmesiyle ihdas edilmiştir. Ancak fazla vakit kaybına yol açacağı endişesiyle milletvekillerinin ad ve soyadlarıyla seçim çevrelerinin yazılı olduğu oy pusulalarının kutuya atılması usulüne son verilmiştir. Zira, uygulamada da açık oylama genellikle elektronik cihaz ile gerçekleştirilmektedir.

MADDE 87- Mali mevzuatta, genel ve katma bütçeli dairelere bağlı döner sermayeler hesaplarının Mecliste onaylanması söz konusu olmadığından ve Anayasanın 175 inci maddesindeki değişikliklerle beraber Anayasanın değiştirilmesine dair tekliflerin gizli oya tabi olması nedeniyle, uygulanma kabiliyeti kalmayan “genel ve katma bütçeli dairelere bağlı döner sermayeler hesaplarının onaylanmasına dair kanun tasarılarının tümü” ve “Anayasanın değiştirilmesine dair kanun tekliflerinin her bir maddesiyle tümü” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır. Ayrıca 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun öngördüğü bütçe sistemine uyum sağlanmıştır.

MADDE 88- 81 inci maddede, tasarı ve tekliflerin açık oya sunulması için gerekli çoğunluk yirmi üye olarak belirlenmiş, bu maddede ise onbeş olarak öngörülmüş iken, yapılan değişikliklerle her iki madde birbiriyle uyumlu hale getirilmiş ve genel olarak açık oy talep edilebilmesi için grup kurma sayısı olan yirmi üye esas alınmıştır. Keza 81 inci maddede açık oy talebinin sözlü olması mümkün iken, bu maddede yazılı verilmesi hükmüne bağlanmış olup, yapılan değişikliklerle bu uyumsuzluk da ortadan kaldırılmış ve yazılı hazırlanmasının zaman alması sebebiyle, yoklamada olduğu gibi sözlü talep yeterli görülmüş, bu çerçevede birinci fıkrada yer alan “yazılı” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

Üçüncü fıkrada yapılan değişikliklerle önerge imzalarının başka milletvekilleri tarafından üstlenilmesi uygulamasına son verilmektedir.

MADDE 89- Salt çoğunluğun belli bir sayının yarısı olabilecek şeklinde yapılan tanımın doğru bir belirleme olmadığından hareketle salt çoğunluğun tanımı yeniden yapılmıştır. Zira, çoğunluktan bahsedebilmek için, yarının geçilmesi gerekir.

MADDE 90- Gizli oylama ve usulü tek bir madde halinde düzenlenmiştir. Ayrıca, yapılan değişikliklerle elektronik cihazla da gizli oylama yapılabilmesine olanak tanınmıştır.

Gizli oylamanın usulünü düzenleyen değişiklikten önceki 148 inci madde de, son fıkra olarak maddeye taşınmıştır.

MADDE 91- Birinci fıkrada yapılan değişiklikle açık oylamada bulunmayan milletvekilinin yok sayılmaması esası getirilmiştir. Zira, açık oylama bir yoklama olmadığı gibi, milletvekili Genel Kurulda bulunmasına rağmen oy kullanmayabilir.

MADDE 92- 159 uncu maddede “söz söylemekten yasaklama” adlı disiplin cezasına yer verilmiş olmasına rağmen, tüm disiplin cezalarının genel olarak sayıldığı 156 ncı maddede, bu disiplin cezasının belirtilmemesi bir eksiklik olarak görülmüş, bu çerçevede “söz söylemekten yasaklama” “konuşma yasağı” olarak değiştirilerek (2) numaralı bent olarak maddeye eklenmiştir.

MADDE 93- “Söz söylemekten yasaklama” adlı madde başlığı, daha kısa ve teknik bir ifade olan “konuşma yasağı” şeklinde değiştirilmiş, 156 ncı maddedeki değişiklikle de uyum sağlanmıştır.

MADDE 94- Milletvekillerinin TBMM’nin ve milletvekilliğinin itibarına uygun şekilde davranış sergilemelerini sağlamak amaçlanmıştır.

MADDE 95- 5018 sayılı Kanunun 17 nci ve 18 inci maddeleri doğrultusunda TBMM Bütçesinin hazırlanması yeniden düzenlenmektedir. Ayrıca, TBMM’nin genelini ilgilendiren bina, bahçe ve arsaların yapım, imar ve onarımı gibi konular hakkındaki kararların Başkanlık Divanınca alınmasını hükme bağlayan düzenleme aynen muhafaza edilmiştir.

MADDE 96- Türkiye Büyük Millet Meclisi ile Sayıştayın dış denetim esaslarının 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 69 uncu maddesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin yapısı göz önünde tutularak, Başkanlık Divanınca görevlendirilen Komisyon tarafından hazırlanan raporun değerlendirilmesi ile sonuçlandırılmasına yönelik hususlar düzenlenmiştir.

MADDE 97- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesi doğrultusunda kamu idarelerinin faaliyet raporlarının ilgili Komisyonlarca kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumlulukları çerçevesinde değerlendirilmesine imkan sağlanması amaçlanmaktadır. Ayrıca, merkezi yönetim bütçesi kapsamında yer almayan mahalli idarelere ilişkin Sayıştay tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan mahalli idareler genel faaliyet raporunun İçişleri Komisyonunda değerlendirilmesi öngörülmektedir.

Diğer yandan, komisyonların, idarelerin faaliyet raporlarını bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirebilmesi için merkezi yönetimi bütçesi kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri ile bunların kesinhesaplarının da komisyonlarda görüşülmesi sağlanmaktadır. Plan ve Bütçe

Komisyonu Başkanlığının, idare faaliyet raporları ile kamu idarelerinin bütçe ve bunların kesinhesaplarının ilgili komisyona dağıtımı yapılmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulması öngörülmektedir.

Komisyonlar, 5 Kasım'a kadar, kamu idarelerinin kesinhesapları ile bunların faaliyet raporları hakkında ortak bir rapor ve kamu idarelerinin bütçeleri hakkında da bir rapor hazırlayarak Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına gönderilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunarlar. Komisyonlar, idare faaliyet raporları, kamu idarelerinin bütçeleri ile bunların kesinhesaplarını, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumlulukları çerçevesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkını etkin bir şekilde kullanabilmesi açısından değerlendirir.

MADDE 98- Plan ve Bütçe Komisyonu bünyesinde Bütçe Alt Komisyonu ve Kesinhesap alt Komisyonu olmak üzere iki adet alt komisyon kurulması öngörülmektedir. Alt Komisyonların üye sayısının, bu komisyonların iş yükü dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonunca belirlenmesi ve başkanlarının kendi üyeleri arasından seçilmesi öngörülmektedir. Bu Alt Komisyon üyelerinin dağılımı, siyasi parti gruplarıyla bağımsızların Plan ve Bütçe Komisyonundaki temsil oranları dikkate alınarak belirlenecektir. Oranların tespitinde, Plan ve Bütçe Komisyonunun üye tam sayısı dikkate alınarak iktidar grubuna veya gruplarına, muhalefet partisi grubu veya grupları ile bağımsızlara düşen üye sayısı oranı esas alınır. Bu oranlara göre, her bir Alt Komisyondaki temsil oranı belirlenir. Alt Komisyonlardaki temsil oranları belirlenirken, Plan ve Bütçe Komisyonunun temsil yapısı açısından Anayasadan kaynaklanan özel konumu dikkate alınır.

Alt Komisyonların görev alanı; Anayasa, 3067 sayılı Kalkınma Planlarının Yürürlüğe Konması ve Bütünlüğünün Korunması Hakkında Kanun ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu dikkate alınarak belirlenmiştir. Buna göre: Bütçe Alt Komisyonu, bütçe kanun tasarısı ve eklerini, ilgili komisyonlar tarafından hazırlanan merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri hakkındaki rapor ile yıl içinde Plan ve Bütçe Komisyonunca karar verilen kamu harcama veya gelirlerinde artış veya azalış gerektiren kanun tasarısı ve tekliflerini; Kesinhesap alt Komisyonu ise ilgili komisyonlar tarafından hazırlanan idarelerin kesinhesapları ve faaliyet raporları hakkındaki raporları, genel uygunluk bildirimini, ilgili kurumlar tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine, 5018 sayılı Kanuna göre, her yıl sunulan raporlar kapsamında genel faaliyet raporunu, dış denetim genel değerlendirme raporunu, mahalli idareler genel faaliyet raporunu, mali istatistikleri

değerlendirme raporu ile Sayıştay tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan diğer raporları görüşür, inceler ve değerlendirir.

Alt Komisyonların görev alanı, bu maddede yer alan düzenlemeler yanında, Plan ve Bütçe Komisyonunun görev alanına giren konuları da kapsayacak şekilde Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından genişletilebilir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı veya Başkan tarafından görevlendirilecek divan üyesi bu Alt Komisyonlara başkanlık edebilir. Alt Komisyonlar faaliyetlerini, Plan ve Bütçe Komisyonunun denetim ve gözetimi altında yürütürler.

Alt Komisyonlar, görev alanına giren konuları, Plan ve Bütçe Komisyonunun görev alanını düzenleyen Anayasa, 3067 sayılı Kalkınma Planlarının Yürürlüğe Konması ve Bütünlüğünün Korunması Hakkında Kanun ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununu dikkate alarak görüşür ve değerlendirmelerini rapor halinde Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına sunar. Bu raporlar İçtüzükte belirlenen genel esaslar doğrultusunda hazırlanır. Kesinhesap Alt Komisyonu tarafından hazırlanan raporlar, kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumlulukları çerçevesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkını etkin bir şekilde kullanabilmesinin sağlanması amacıyla, bütçe görüşmeleri esnasında, Plan ve Bütçe Komisyonunun yapacağı ayrı bir birleşimde görüşülür. Bütçe Alt Komisyonu tarafından hazırlanan rapor ise bütçenin geneli üzerinde yapılan görüşmeler esnasında dağıtılarak görüşülür.

Alt Komisyon çalışmalarında, gerekli görülmesi halinde, ilgili kamu idarelerinin Bakan veya üst yöneticileriyle temsil edilmesi öngörülmüştür.

MADDE 99- 832 sayılı Sayıştay Kanunun ek 2 nci maddesinde, Sayıştay Kanununun çeşitli maddelerinde yer alan raporların Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulduğu ve nasıl bir işleme tabi tutulacağı hükme bağlanmıştır. Plan ve Bütçe Komisyonunda bu çerçevede havale edilen çok sayıda rapor bulunmaktadır. Bu raporlar, çeşitli nedenlerle etkin bir değerlendirmeye konu olmamış ve güncelliğini yitirmesine rağmen hükümsüz sayılamaması nedeniyle, her yasama döneminde Başkanlıkça tekrar Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmektedir.

Bu çerçevede, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşmeleri devam eden ve 832 sayılı Sayıştay Kanunun yürürlükten kaldıran 2/394 esas numaralı Sayıştay Kanunu Teklifinde, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan raporların görüşülme usul ve esaslarının İçtüzükte düzenlenmesi öngörülmektedir.

Bu değişiklik ile; Sayıştay tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan diğer raporların Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulması ve bu raporlar üzerinde siyasi parti gruplarına, Komisyona, hükümete ve şahsı adına iki üyeye söz verilerek görüşmelerin tamamlanması hususları düzenlenmiştir.

Bu raporların, Plan ve Bütçe Komisyonunca ilgili komisyonlara, 30 gün içinde değerlendirilmek üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulması ve ilgili komisyonlarca düzenlenen raporlar ile komisyonlara gönderilmeyen raporların Kesinhesap Alt Komisyonunda görüşülmesi önerilmiştir.

Diğer yandan, Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından Genel Kurulda görüşülmesine karar verilmeyen raporlar ile ilgili yasama dönemi sonuna kadar Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülemeyen veya Plan ve Bütçe Komisyonunca genel görüşme konusu olmasına karar verilerek Genel Kurulun gündemine alınan, ancak görüşülemeyen raporların hükümsüz sayılması öngörülmektedir. Bununla birlikte, bu raporların takip eden yasama döneminde siyasi parti grupları veya en az yirmi milletvekili tarafından yenilenebilmesine imkan sağlanmaktadır.

MADDE 100- Öngörülen sürelerin tatilin yanı sıra ara vermede de işlemeyeceği, ancak komisyonların bu safhalarda çalışmaları halinde sürelerin işleyeceğini açıklığa kavuşturmak amacıyla madde ve madde başlığında gerekli değişiklik yapılmıştır.

MADDE 101- Uygulama imkanı kalmadığından 33 üncü maddenin birinci ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış, halen uygulanan son fıkra ise ilgisi nedeniyle 29 uncu maddenin sonuna fıkra olarak eklenmiştir.

Hükümet temsilcisinin bulunmaması halinde görüşmelerin bir defalığına ertelenebileceğini düzenleyen 39 uncu madde, aynı konuyla ilgili olması sebebiyle, hükümetin temsiline yönelik 30 uncu maddeye ikinci fıkra olarak eklenmiştir.

Meclis Başkanlığına sunulan kanun tekliflerinden Başbakanlığın haberdar edilmesini düzenleyen 40 ıncı madde, aynı konuyla ilgili olması sebebiyle, kanun tasarısı ve teklifleriyle ilgili 73 üncü maddeye fıkra olarak eklenmiştir.

Başkanlığa gelen, kaba ve yaralayıcı söz ihtiva eden her türlü yazının Başkanlıkça iade edilebilmesine olanak tanıyan 67 nci maddenin son fıkrasının, yeri itibarıyla konuşma üslubunu düzenleyen maddede yer almaktansa ayrı bir madde olarak düzenlenmesi uygun görülmüştür.

Kanun tasarıları ile teklifleri tek bir madde halinde düzenlendiği için 74 üncü madde metinden çıkarılmıştır.

Maddenin uygulanabilirliği kalmamış olması nedeniyle, 76 ncı madde yürürlükten kaldırılmıştır. Zira daha önce Genel Kurulca reddedilmiş olan kanun tasarısı veya teklifleri çok ufak ve şekli bir, iki kelime değışikliği ile uygulamada tekrar verilebilmektedir.

Uygulamada hiç işlerlik kazanmaması, önceki dönemin aksine artık madde bazında önerge verilmesi ve önerge verme sayısının sınırlı olması nedeniyle 82 nci madde, yürürlükten kaldırılmıştır.

Başkanlıkça kabul edilemeyecek sorulara ilişkin düzenlemenin, soru önergelerinin taşınması gereken nitelikleri öngören 96 ncı maddede bir fıkra olarak düzenlenmesi uygun bulunmuştur.

103 üncü madde, 102 nci madde ile birleştirilmekte ve genel görüşmede var olan öngörüşme ortadan kaldırılarak tek görüşmeye indirilmektedir.

Dilekçelerin incelenmesi ve karara bağlanması sürecindeki Genel Kurulun rolüne son verilmiş olduğundan Genel Kurul aşamasına ilişkin 119 ve 120 nci maddeler de yürürlükten kaldırılmıştır. Zira böylece hem dilekçelerin incelenme süreci kılalacak, hem de Genel Kurulun iş yükü azaltılmış olacaktır. Ayrıca Genel Kurul aşaması zaten hiç uygulanmadığından uygulama ile düzenleme uyumlu hale getirilmiş bulunacaktır.

Cumhurbaşkanının and içme töreninde ne giyeceğinin yazılı bir kuralla düzenlenmeyip, bunun teamüle bırakılması uygun görülmüştür.

Savunma hakkı temel hak ve özgürlüklerden olup, adil yargılanmanın da temel ilkelerindendir. Milletvekiline kendisini savunabilme ve aklanma imkanı tanımak amacıyla 134 üncü maddenin son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

Başlığına uygun olarak, tüm oylama şekillerine 139 uncu maddede yer verilmesi, işaretle, açık ve gizli oylamanın usulüne dair diğer hükümlerin, her bir oylama türünün kendisiyle ilgili maddeye taşınması uygun görülmüştür.

İşaretle oylamanın yapılacağı haller, işaretle oylama ve usulünü düzenleyen ve yeni ihdas edilen 139/A maddesinde düzenlendiğinden, 140 ve 141 inci maddeler metinden çıkarılmıştır.

Açık oylama genellikle elektronik cihazla yapıldığından çok az zaman aldığından, çeşitli işlerin oylamalarının birleştirilmesi suretiyle zaman kazanma ihtiyacı bulunmamaktadır. Ayrıca hiç uygulama alanı bulmadığından, 145 inci madde yürürlükten kaldırılmıştır.

Gizli oylama ve usulünün tek bir maddede düzenlenmesi nedeniyle, 148 inci madde metni 147 nci maddeye son fıkra olarak eklenmiştir.

153 üncü madde hükmünün aynısı, 138 inci maddenin son fıkrasında yer aldığından, metinden çıkarılmıştır.

Uygulanma kabiliyeti kalmadığı için 155 inci maddenin son üç fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

171 inci maddenin ilk fıkra hükmü, zayıt görüldüğünden madde metinden çıkarılmıştır.

TBMM Kitaplığından yararlanma, TBMM'nin içhizmetlerine dair bir husus olması ve 2919 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine taşınan içhizmetlerde Divanın yetkili olduğunu öngören hükmün varlığı nedeniyle 173 üncü madde, metinden çıkarılmıştır.

MADDE 102- Yürürlük maddesidir.

MADDE 103- Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA İÇTÜZÜK TEKLİFİ

MADDE 1- 5.3.1973 tarihli ve 584 Karar numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 1 inci maddesinin birinci fıkrası aşğıdaki şekilde değıştirilmiş ve ikinci fıkrasına aşğıdaki cümle eklenmiştir.

“Yasama dönemi, iki milletvekili genel seçimi arasındaki süredir.”

“Milletvekili genel seçimi yapıldığı takdirde ilk yasama yılı, seçim sonuçlarının ilanını takip eden gün Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun toplanmasıyla başlar.”

MADDE 2- Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “beşinci” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3- Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 4 üncü maddesi aşğıdaki şekilde değıştirilmiştir.

“Madde 4- Türkiye Büyük Millet Meclisi, 3 üncü maddedeki durum dışında her yıl Ekim ayının ilk günü kendiliğinden toplanır.”

MADDE 4- Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “doğrudan” ibaresi madde metninden çıkarılarak “görürse” ibaresinden sonra gelmek üzere aynı ibare, aynı fıkroda yer alan “içinde” ibaresinden sonra gelmek üzere “toplanmak üzere” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 5- Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 8 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşğıdaki cümle eklenmiştir.

“İkinci derecede en genç iki milletvekili ise, geçici olarak idare amirliği görevi yapar.”

MADDE 6- Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi aşğıdaki şekilde değıştirilmiştir.

“İlk seçilenin görev süresi iki yasama yılı olup, ikinci devre için seçilenin görev süresi yeni milletvekili genel seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilan edildiği tarihe kadardır.”

MADDE 7- Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 11 inci maddesinin ikinci fıkrası ile beşinci fıkrasının ikinci cümlesi aşğıdaki şekilde değıştirilmiştir.

“Başkanvekillikleri, oranı en yüksek olan siyasi parti grubundan başlanarak sıra ile dağıtılır. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğuna sahip bir siyasi parti grubu bulunduğu takdirde başkanvekilliklerinin, iki adedi bu siyasi parti grubuna verildikten sonra kalan başkanvekillikleri oranı en yüksek olan diğer siyasi parti grubundan başlanarak sıra ile dağıtılır.”

“İlk seçilenlerin görev süresi iki yasama yılı olup, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi yeni milletvekili genel seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilan edildiği tarihe kadardır. İlk devre için seçilen Başkanlık Divanı üyelerinin görevleri, yeni devre Başkanlık Divanı oluşuncaya kadar devam eder.”

MADDE 8- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 12 nci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “11 inci madde” ibaresi, “11 ve 22 nci maddeler” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'ne 12 nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Güvensizlik önergesi

Madde 12/A.- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin en az beşte birinin imzalı gerekçeli önergesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı hakkında güvensizlik önergesi verilebilir.

Güvensizlik önergesi, verilişinden sonraki üç gün içinde bastırılarak üyelere dağıtılır; dağıtılmasından itibaren on gün içinde gündeme alınıp alınmayacağı görüşülür. Bu görüşmede, ancak şahısları adına, önergedeki ilk imza sahibi veya onun göstereceği imza sahibi bir başka milletvekili ile iki milletvekili, onar dakika konuşabilir. Son söz, Başkana ait olup konuşma süresi yirmi dakikadır.

Gündeme alınma kararıyla birlikte, güvensizlik önergesinin görüşülmesi, gündeme alınma kararının verildiği tarihten başlayarak iki gün geçmedikçe yapılamaz ve yedi gün sonraya bırakılamaz. Bu görüşmede şahısları adına dört milletvekiline, onar dakika konuşma hakkı verilir. Son söz, Başkana ait olup konuşma süresi sınırsızdır.

Başkan, güvensizlik önergesinin görüşülmesiyle ilgili her iki görüşmede de Birleşimin yönetiminde görev alamaz.

Başkanın görevden düşürülmesi, güvensizlik önergesinin, üye tamsayısının salt çoğunluğunun gizli oyunun kabulüyle mümkündür; oylamada yalnız güvensizlik oyları sayılır. Önergenin kabulü halinde Başkanın görevi sona erer.”

MADDE 10- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 14 üncü maddesine aşağıdaki (11) numaralı bent ile fıkralar ikinci ve dördüncü fıkra olarak eklenmiştir.

“11. Başkan, üyesi bulunduğu siyasi partinin veya parti grubunun Meclis içinde veya dışındaki faaliyetlerine, görevlerinin gereği olan haller dışında, Meclis tartışmalarına katılamaz ve oy kullanamaz.”

“Başkan, kendisine verilen görevlerin bazılarını yerine getirmek üzere başkanvekillerini görevlendirebilir.”

“Başkan, Cumhurbaşkanlığına vekalet ettiği durumlarda Genel Kurul görüşmelerini yönetemez.”

MADDE 11- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 15 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “gözetmektir” ibaresi, “gözetmek ve Başkanca verilen diğer görevleri yerine getirmektir” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar üçüncü ve son fıkra olarak eklenmiştir.

“Başkanvekilleri, üyesi bulunduğu siyasi partinin veya parti grubunun Meclis içinde veya dışındaki faaliyetlerine, görevinin gereği olan haller dışında, Meclis tartışmalarına katılamazlar ve oturumu yöneten Başkanvekilleri oy kullanamazlar.”

“Başkana vekalet eden başkanvekili oy kullanamaz.”

MADDE 12- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan “mali işleri ile” ibaresi ile (3) numaralı bendi madde metninden çıkarılmış, son fıkrasında yer alan “otururlar” ibaresi “bulunurlar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 19 uncu maddesine aşağıdaki fıkralar beşinci ve yedinci fıkra olarak eklenmiştir.

“Danışma Kurulu önerileri, Genel Kurulu yöneten Başkan veya Başkanvekili tarafından aynı birleşim içinde sonuçlandırılır.”

“Danışma Kurulu önerileri üzerinde görüşme açılmaz. Grup önerileri üzerinde 5’er dakika süreyle lehte ve aleyhte en çok ikişer kişiye söz verilir. Danışma Kurulu ve grup önerileri konusunda Genel Kurulda işaret oyuyla karar verilir.”

MADDE 14- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 20. – Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları şunlardır :

1. Anayasa Komisyonu;
2. Adalet Komisyonu;
3. Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonu;
4. İçişleri Komisyonu;
5. Millî Eğitim, Kültür, Turizm, Gençlik ve Spor Komisyonu;
6. Bayındırlık, İmar, Ulaştırma Komisyonu;
7. Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu;
8. Tarım, Köyişleri, Çevre ve Orman Komisyonu;
9. Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu;
10. Dilekçe Komisyonu;

11. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu;
12. Plan ve Bütçe Komisyonu;
13. Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu;
14. Avrupa Birliği Uyum Komisyonu.

(12) ve (13) üncü bentlerdeki komisyonlar hariç, komisyonların her birinin üye sayısı, Danışma Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurulca işaret oyuyla belirlenir.

Komisyonlar için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki yasama yılı olup, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi yeni milletvekili genel seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilan edildiği tarihe kadardır. Görev süreleri yenileri seçilinceye kadar devam eder.”

MADDE 15- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 21 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “tamamlanmış olur” ibaresi “yapılır” şeklinde ve birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve son fıkrasına yer alan “Plan ve Bütçe Komisyonu ve Dilekçe Komisyonu üyeliğine seçilen milletvekilleri,” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

“Başkan; siyasi parti gruplarının ve siyasi parti grubu mensubu olmayanların Meclisteki üye sayılarının -boş üyelikler hariç- üye tamsayısına nispet edilmesi suretiyle bulunacak yüzde oranlarına göre komisyonlarda, siyasi parti gruplarına ve siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen üye sayısını tespit eder.”

“Siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerinin komisyonlara seçimi ayrıca yapılır.”

MADDE 16- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 22 nci maddesinin son fıkrasında yer alan “siyasi parti gruplarının” ibaresi “siyasi parti grupları ile siyasi parti grubu olmayanların” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Tespit sonunda temsil sayısı azalan siyasi parti grubundan, azalan sayıda üyenin çekilmesi istenir. Siyasi parti grubunun yedi gün içinde işlem yapmaması durumunda Başkan, kur’a ile çekilecek ismi Danışma Kurulunda, toplanamaması halinde katılanların huzurunda belirler. İsmi belirlenen üyenin komisyon üyeliği, Genel Kurula bildirimle kendiliğinden sona erer.”

MADDE 17- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 23 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tasarı, teklif veya kanun hükmünde karamamelerin esas ve tali olarak hangi komisyonlara havale edileceği Başkanlık tarafından tespit edilir.”

MADDE 18- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 25 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başkanın” ibaresinden önce “ilgili komisyonun istemi ve” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 19- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “; ayrıca ilan tahtasına asılır” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Komisyonlar,  yelerinin üçte biri tarafından teklif edilecek gündem üzerine, en geç yedi gün içinde ve belirtilecek gün ve saatte toplanmak üzere, ba kanlarınca toplantıya  a ılır.”

MADDE 20- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 29 uncu maddesinin ba lı ı “Komisyonlarda söz alma ve tutanak” şeklinde de i tirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Komisyon karar verirse, tam tutanak tutulur.”

MADDE 21- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 30 uncu maddesinin ba lı ı “Komisyonlarda Hükümetin temsili, uzman ve ilgililerin çağırılması”, birinci fıkrasında yer alan “yüksek dereceli” ibaresi “genel müdür veya daha üst” şeklinde ve son fıkrası aşağıdaki şekilde de i tirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra ikinci fıkra olarak eklenmiştir.

“Komisyonlar belli bir konuda görüşünü almak üzere, uzmanlar ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcilerini çağırma yetkisine sahiptirler.”

“Tasarı ve teklifler ile kanun hükmünde kararnamelerin görüşülmesi sırasında, Hükümet temsilcisinin bulunmaması sebebiyle, komisyon gerekli görürse, görüşme bir defaya mahsus ertelenebilir. Erteleme, yazı ile Ba bakanlı a ve ilgili bakanlığa bildirilerek, gelecek toplantıda ilgili temsilcinin hazır bulundurulması istenir.”

MADDE 22- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 31 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve Hükümet temsilcilerine” ibaresi madde metninden çıkarılmış, ikinci fıkrasına yer alan “ nergeleri” ibaresi “ nergese” şeklinde de i tirilmiş ve son fıkrasının başına “Yasama dokunulmazlı ının kaldırılmasına ilişkin karma komisyon ile soruşturma komisyonları dışındaki diğer komisyonlarda,” ibareleri eklenmiştir.

MADDE 23- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “  te biri isteyebilir” ibaresi “  te birinin istemi üzerine komisyonca karara ba lanır” şeklinde, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde de i tirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kapalı oturumda komisyon üyeleri, bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevli personeli ve komisyonca uygun görülen Hükümet temsilcilerinden başkası bulunamaz.”

“Komisyonların kapalı oturum tutanakları hakkında da 71 inci madde hükümleri uygulanır.”

MADDE 24- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 34 üncü maddesine dördüncü fıkra olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bir komisyon başka bir komisyona havale edilmiş veya kendisine tali komisyon olarak havale edilmiş tasarı veya teklifin esas komisyon olarak kendisine havale edilmesini isteyebilir.”

MADDE 25- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 35 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Ancak,” ve “92 nci maddedeki özel durum dışında” ibareleri madde metninden çıkarılmış, son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye üçüncü ve dördüncü fıkra olarak aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Komisyonlar, Cumhurbaşkanınca yayımlanması kısmen uygun bulunmayan ve bir daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilen kanunların sadece uygun bulunmayan maddelerini veya bu maddelerle birlikte gerekli gördüğü diğer maddelerini ya da tümünü görüşebilir. Uygun bulunmayan maddelerin görüşülmesine karar verilirse, sadece bu maddelerle ilgili görüşme açılır.”

“Görüşülmekte olan tasarı veya teklifin konusu olmayan sair kanunlarda ek ve değişiklik getiren değişiklik önermeleri işleme konulmaz.”

“Görüşülmekte olan tasarı veya teklife konu kanunun, tasarı veya teklif metninde bulunmayan, ancak tasarı veya teklif ile çok yakın ilgisi bulunan bir maddesinin değiştirilmesini, çıkarılmasını, ek ve geçici madde eklenmesini isteyen ve komisyonun salt çoğunlukla katıldığı önermeler üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açılır.”

MADDE 26- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kırksekiz saat” ibaresi “iki gün” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkranın son iki cümlesi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 27- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 36 ncı maddesinin başlığı “Kurum ve kuruluşlarla yazışma” ve birinci fıkrasında yer alan “bakanlıklarla” ibaresi “kurum ve kuruluşlar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 28- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 42 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “tasarı veya teklifin” ibaresi “görüşülen işin”, dördüncü fıkrasında yer alan

“sözcüden” ibaresi “komisyondan” şeklinde, son fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasının sonuna “ve önerge veremez” ibaresi eklenmiştir.

“Şu kadar ki, bu hak, raporun yazılmasından sonra başlamak üzere komisyon başkanının belirleyeceği uygun süre içinde kullanılır.”

MADDE 29- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 45 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “başkanvekili” ibaresinden sonra “sözcü” ibaresi eklenmiş ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 30- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 47 nci maddesinde yer alan “yılda iki defa” ibaresi “her yasama yılı sonunda”, “Genel Kurul” ibaresi “bir sonraki yasama yılının ilk birleşiminin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 31- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi “2. Süreli işler.”, (3) numaralı bendi “4. Seçimler”, ikinci fıkrasında yer alan “6 ncı ve 7 nci” ibareleri “7 nci ve 8 inci”, beşinci fıkrasındaki “8 inci” ibaresi “9 uncu”, son fıkrasındaki “konuşulamaz” ibaresi “görüşülemez” şeklinde değiştirilmiş, yedinci fıkrasında yer alan “ilan tahtasında” ibaresi madde metninden çıkarılmış, üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“4 üncü ve 5 inci kısımlardaki seçimler ve oylamalar için de haftanın belli bir günü ayrılabilir.”

MADDE 32- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 50 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Süreli işler

Madde 20- Danışma Kurulu, Anayasa ve İçtüzük hükümleri gereğince, belli bir sürede sonuçlanması gereken, muayyen bir veya birkaç konunun yer alacağı görüşme günleri tespit edebilir.”

MADDE 33- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’ne 50 nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Özel gündem

Madde 50/A- Danışma Kurulu, özel önem arz eden bir konunun belli bir günde görüşülmesini Genel Kurula teklif edebilir.”

MADDE 34- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 51 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “gelen” ibaresinden sonra “ve işleme alınan” ibaresi eklenmiş, son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Gelen kâğıtlar, tatile rastlamadığı takdirde, Cumartesi ve Pazar hariç, her gün yayımlanır, dağıtılır, ilan edilir ve ilk birleşim tutanağına eklenir.”

MADDE 35- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 52 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “veya herhangi bir metin” ibaresi madde metninden çıkarılmış, aynı fıkradaki “kırksekiz saat” ibaresi “iki gün” şeklinde, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu süre geçmeden gündeme alınması, 49 uncu maddenin dördüncü fıkrasındaki usule göre mümkündür.”

MADDE 36- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 53 üncü maddesinin başlığı “Nezaket konuşmaları ve saygı duruşu” şeklinde, birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Başkanın teklifi ve Genel Kurulun kararı üzerine, Genel Kurulda tebrik, teşekkür, takdir ve temenni mahiyetinde konuşmalar yapılabilir.”

MADDE 37- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’ne 53 üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Bildirisi

Madde 53/A- Genel Kurulda görüşülen bir konu ile ilgili olarak, tüm siyasi parti gruplarının imzaladığı ortak bildiri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bildirisi olarak Başkanlıkça yayımlanabilir.”

MADDE 38- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 54 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrasında yer alan “hafta” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu, her ayın biri ila yirmisi, resmî tatile rastlamadığı takdirde pazartesi, salı, çarşamba, perşembe günleri saat 14.00’ten 19.00’a kadar toplanır.”

MADDE 39- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 55 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Zorunlu hallerde, sona ermek üzere olan işlerin tamamlanması amacıyla birleşimin uzatılmasına Genel Kurulca karar verilebilir. Başkanın teklifi üzerine birleşimin kapatılmasına Genel Kurulca karar verilebilir.”

MADDE 40- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 57 nci maddesinin son fıkrasında yer alan “en geç bir saat sonrasına ertelenebilir.” ibaresi “en erken onbeş dakika, en geç bir saat sonrasına ertelenir.” şeklinde, üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yoklama, elektronik cihaz ile yapılır.”

MADDE 41- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z   n n 59 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “olağanüstü acele” ibaresi madde metninden çıkarılmış, aynı fıkrada yer alan “konuşmalara” ibaresinden sonra “onar dakikayı geçmemek üzere” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 42- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z   n n 60 ıncı maddesinin başlığı “Söz alma ve konuşmalar”, beşinci fıkrasında yer alan “Yazılı bir konuşmanın” ibaresi “Konuşma metninin” şeklinde değiştirilmiş ve altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Soru ve cevap süresi yirmi dakika ile sınırlıdır.”

MADDE 43- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z   n n 61 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır. “Başkan, görüşmeye başlamadan önce, söz sırasına göre söz alanların adlarını okur veya okutur.”

MADDE 44- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z   ne 61 inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“ nergeler

Madde 61/A- Başkanlığa gelen yazı ve  nergelerde kaba ve yaralayıcı sözler varsa, Başkan, gereken düzeltmelerin yapılması için, o yazı veya önergeyi sahibine geri verir.

Açık olmayan ve şarta bağlı önergeler işleme konulmaz.

Önergeler gerekçeli olarak verilir. Önergeler ve gerekçeleri beşyüz kelimedenden fazla ise, önerge sahibi  nergeseine beşyüz kelimeyi geçmeyen bir  zet eklemek zorundadır.”

MADDE 45- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z   n n 62 nci maddesinin birinci fıkrasının başına “Anayasa değişikliği, yasama dokunulmazlığı, İçtüzük değişikliği, meclis soruşturması ve seçim kararı alınmasına dair görüşmeler dışında” ibareleri eklenmiştir.

MADDE 46- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z   n n 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “onar” ibaresi “beşer”, “ikişer” ibaresi “birer”, “verilir” ibaresi “verilebilir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 47- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z   n n 65 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bulunmak yasaktır” ibaresi “bulunulamaz” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Oturumu yöneten Başkan veya Başkanvekilinin izni olmaksızın Genel Kurula hiçbir materyal sokulamaz ve Genel Kurulda dağıtılamaz.”

MADDE 48- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z   n n 69 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “milletvekilleri” ibaresinden sonra “beş dakikayı geçmemek üzere” ibaresi eklenmiş ve ikinci fıkrada yer alan “oturma” ibaresi “birleşim” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 49- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 70 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ nergenin gerekçesi” ibaresi “ nerge ve gerekçesi”, beşinci fıkrasında yer alan “saklanır” ibaresi “saklanır ve bu konuda Başkanlıkça gerekli tedbirler alınır” şeklinde de i tirilmi , maddeye ikinci fıkra olarak aşağıdaki fıkra eklenmiş ve dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Kapalı oturumlarda milletvekilleri, bakanlar ve dinleyici olarak Cumhurbaşkanı ile Türkiye Büyük Millet Meclisinin yeminli görevlileri dışında kimse bulunamaz. Genel Kurulca kabul edilmesi şartıyla Hükümetin  nerece i kamu görevlileri de kapalı oturumlarda bulunabilirler.”

MADDE 50- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 71 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “yayımlanabilir” ibaresi “yayımlanır” şeklinde, birinci fıkrası aşağıdaki şekilde de i tirilmi tir.

“Birle tirilmi  kapalı oturum tutanakları, ses kayıtları ve diğer kayıtlar, tutanak  zeti ile birlikte bir zarfa konularak Başkanlıkça mumla mühürlenir ve Meclis ar ivine verilir.”

MADDE 51- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 72 nci maddesi aşağıdaki şekilde de i tirilmi tir.

“**Madde 72-** İ t z  kte başkaca bir hüküm yoksa, her konuda, her siyasi parti grubunun grupları adına ve iki üyenin de kendileri adına birer konuşma hakları vardır. Bu konuşmalardan sonra görüşmeler tamamlanmış olur.”

MADDE 52- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 73 üncü maddesi ba lı ı ile birlikte aşağıdaki şekilde de i tirilmi tir.

“Kanun tasarıları ve teklifleri

Madde 73- H k met e hazırlanan kanun tasarıları Bakanlar Kurulunun bütün üyelerince imzalanmış olarak; milletvekillерince verilen kanun teklifleri ise en az bir imzalı ve gerekçeli olarak Meclis Başkanlığına sunulur.

Gerekçede, tasarı veya teklifin tümü ve maddeleri hakkında yeterli açıklamalar, kaldırılması, değiştirilmesi veya eklenmesi istenen hükümlerin neler olduğu ve bu işlemlerin neden gerekli görüldüğü belirtilir.

Komisyonlar, şartlarına uymayan tasarı ve teklifleri, sahiplerine tamamlatmaya yetkilidir.

Başkan, gelen tasarı ve teklifleri ilgili komisyonlara doğrudan doğruya havale eder; bunları gelen kağıtlar listesinde ve internet ortamında yayımlatır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilen kanun teklifleri, derhal Başbakanlığa gönderilir.”

MADDE 53- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 75 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "gündeme alınmadan evvel" ibaresi "esas komisyon konu hakkındaki raporunu Başkanlığa sunmadan evvel" şeklinde, son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu tasarı ve tekliflerle ilgili esas komisyon raporları Başkanlığa sunulmuşsa, tasarı ve tekliflerin geri alınmaları için Genel Kurulun karar vermesi gerekir."

MADDE 54- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Seçimlerin yenilenmesi halinde tasarı, teklif ve diğer işlerin durumu"

Madde 77- Bir yasama döneminde sonuçlandırılmamış olan kanun tasarı ve teklifleriyle, Cumhurbaşkanınca tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilen kanunlar hükümsüz sayılır.

Yasama dönemi başında, önceki dönemde verilmiş Meclis araştırması ve Meclis soruşturması önerge ve raporları ile soru, genel görüşme ve gensoru önergeleri hükümsüz sayılır."

MADDE 55- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 81 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Cumhurbaşkanınca yayımlanması kısmen uygun bulunmayan ve bir daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilen kanunların görüşmelerine başlamadan önce esas komisyon raporunun veya sadece uygun bulunmayan maddelerin ya da tümünün görüşülmesine Genel Kurulca görüşmesiz karar verilebilir. Uygun bulunmayan maddelerin görüşülmesine karar verilirse, sadece bu maddelerle ilgili görüşme açılır. Kanunun tümünün görüşülmesine karar verilmesi durumunda ise Kanun yukarıdaki fıkralara göre görüşülür. Kanunun tümünün oylaması her halde yapılır."

MADDE 56- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 83 üncü maddesinin başlığı "Bir maddenin önce görüşülmesi", maddede yer alan "konuşulmasına" ibaresi "görüşülmesine" şeklinde değiştirilmiş, "diğerinden" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 57- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 85 inci maddesinin başlığı "Maddi hatalar" şeklinde değiştirilmiş ve birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 58- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 86 ncı maddesinde yer alan "kişiy'e" ibaresinden sonra "beşer dakika" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 59- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 87 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

"**Madde 87-** Kanunlarda veya İçtüzükte aksine bir hüküm yoksa, kanun tasarısı veya teklifinde bir maddenin reddi, tümünün veya bir maddenin komisyona iadesi, bir maddenin

değiştirilmesi, metne ek veya geçici madde eklenmesi hakkında, milletvekilleri, esas komisyon veya Hükümet değişiklik önerileri verebilir. Bu esaslar dairesinde milletvekilleri tarafından Anayasaya aykırılık önerileri dahil her madde için beş önerge verilebilir. Her siyasî parti grubuna mensup milletvekillerinin birer önerge verme hakkı saklıdır. Ancak, bu hak; ilgili siyasî parti grubuna mensup milletvekillerince kullanılmaması halinde, diğer siyasî parti grubuna mensup olanlarla bağımsız sayılan milletvekillerince kullanılabilir.

Değişiklik önerileri kanun tasarı veya tekliflerinin basılıp dağıtılmasından itibaren tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesinin oylanmasına kadar Başkanlığa verilebilir. Ancak, esas komisyon ve Hükümet her zaman önerge verebilir.

Görüşülmekte olan tasarı veya teklifin konusu olmayan sair kanunlarda ek ve değişiklik getiren değişiklik önerileri işleme konulmaz.

Görüşülmekte olan tasarı veya teklife konu kanunun, komisyon metninde bulunmayan, ancak tasarı veya teklif ile çok yakın ilgisi bulunan bir maddesinin değiştirilmesini, çıkarılmasını, ek ve geçici madde eklenmesini isteyen ve komisyonun salt çoğunlukla katıldığı önergeler üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açılır.

Değişiklik önergelerinde, değiştirilmesi, kaldırılması veya eklenmesi istenen hükümler açıkça belirtilir.

Başkan, değişiklik önergesi hakkında komisyona, Hükümete ve gruplara derhal bilgi verir.

Değişiklik önerileri aykırılık sırasına göre okunur ve aykırı olandan başlanmak üzere işleme konulur. Beşten fazla imzalı önergelerde ilk beş imza okunur, önerge tutanağa eklenir.

Başkan, önergeye katılıp katılmadığını komisyona ve Hükümete sorar. Komisyon ve Hükümet katılmama gerekçelerini kısaca açıklayabilirler. Hükümetin veya komisyonun katılmadığı önerge, sahibi tarafından beş dakikayı geçmemek üzere açıklanabilir. Önerge sahibine, gerekçesinin okunmasını istediği önerge hakkında söz verilmez. Komisyon sıralarında, toplantı yeter sayısını temin edecek sayıda komisyon üyesi yer almamışsa, komisyon temsilcisi; komisyon metninin değiştirilmesini isteyen önergelerin reddini veya komisyona iadesini isteyebilir.

Daha sonra önergeler işaret oyu ile ayrı ayrı oylanır. Komisyonun katılmadığı ve fakat Genel Kurulun kabul ettiği önerge ve ilgili maddeyi komisyon geri isteyebilir. Geri verilmesi kabul edildiği takdirde, komisyon önergeye göre yeni bir metin hazırlar veya kendi metninin aynen kabulünü isteyebilir. Genel Kurulun kararı kesindir.”

MADDE 60- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 89 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Danışma Kurulunun görüşü alındıktan sonra" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 61- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 91 inci maddesinin (a) fıkrasının ikinci paragrafında yer alan "iki" ibaresi "beş" şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkranın sonuna aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

"Yeniden görüşmenin istenmesi ve kabulü halinde, sadece o madde hakkında görüşme açılır."

MADDE 62- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 92 nci maddesinin başlığı "Genel veya özel af ilanını içeren kanun tasarısı ve teklifleri" şeklinde değiştirilmiş ve birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 63- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 94 üncü maddesinin başlığı "Anayasa değişikliği tekliflerinin kabulü" şeklinde ve birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Anayasa değişikliği tekliflerinin birinci görüşmesinde teklifin tümü üzerinde görüşme açılır ve maddelerine geçilmesi oylanır. Maddelerine geçilmesi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun gizli oyuyla kabul edilmeyen teklif reddedilmiş sayılır. Birinci görüşmenin sonunda teklifin tümü üzerinde oylama yapılmaz. Teklifin ikinci görüşmesinde, teklifin tümü üzerinde görüşme açılmaksızın doğrudan maddelerinin görüşülmesine geçilir. Teklifin ikinci görüşmesinde, maddelerin kabulü ve görüşmenin sonunda tümünün kabulü üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun gizli oyu ile mümkündür."

MADDE 64- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 95 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Seçimlerin yenilenmesi kararı ancak, savaş sebebiyle geri alınabilir."

MADDE 65- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Altıncı Kısımının başlığı "Bilgi Edinme ve Denetim Yolları" şeklinde değiştirilmiş ve 96 ncı maddesine üçüncü fıkra olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Başka bir kaynaktan kolayca öğrenilmesi mümkün olan veya tek amacı istişare sağlamaktan ibaret konulardaki sorular ile konusu, aynı dönemde soru önergesinden önce Başkanlığa verilmiş gensoru önergesiyle aynı olan sorular Başkanlıkça kabul edilmez. Soru önergesi verildikten sonra soru önergesindeki hususlarla ilgili olarak gensoru önergesi verilmiş ve görüşülmüşse, ilgili soru önergesi işlemde kaldırılır."

MADDE 66- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 98 inci maddesinin son fıkrasında yer alan “zorunluklar” ibaresi “zorunluluklar” şeklinde de i tirilmi  ve aynı fıkrada yer alan “hariç” ibaresinden sonra “sırası geldiği halde” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 67- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 99 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “onbeş” ibaresi “yirmi” şeklinde de i tirilmi , aynı fıkraya “Sorular, bu süre içinde cevaplandırılmazsa, önergenin süresi içinde cevaplandırılmadı ı gelen k  ıtlar listesinde ilan edilir.” Cümlesi eklenmiş, üçüncü ve dördüncü fıkralar yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 68- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 101 inci maddesinde yer alan “toplum” ibaresi “toplumu” şeklinde de i tirilmi tir.

MADDE 69- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 102 nci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde de i tirilmi tir.

“Genel g r   mede ilk söz hakkı genel g r   me önergesi sahibi siyasi parti grubu veya gruplarına yahut genel g r   me  nergesindeki birinci imza sahibi milletvekiline veya onun göstereceği bir diğer imza sahibi milletvekiline aittir.

Bundan sonraki g r   meler hakkında genel hükümler uygulanır.”

MADDE 70- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 104 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde de i tirilmi , üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle, son fıkrasına aşağıdaki cümleler, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Meclis araştırması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin belli bir konuda bilgi edinmek için yapacağı incelemedir.”

“Meclis araştırması açılıp açılmamasına Genel Kurul karar verir.”

“Raporun g r    me günü, Danışma Kurulunca tespit edilir ve Genel Kurulca karara ba lanır. Komisyon raporunun g r    lmesi, da ıtılmasından iki gün geçmeden yapılamaz ve yedi tam günden sonraya bırakılamaz.”

“Meclis araştırması komisyonu raporu Genel Kurulda g r      kten sonra Başkanlıkça gereği için ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilir. İlgili kurum ve kuruluşlar, altı aylık sürelerle Meclis araştırması komisyonu raporu hakkında yapılanları Başkanlıkça bildirirler. Ba kanlık bu bilgileri uygun zamanlarda Genel Kurulun bilgisine sunar.”

MADDE 71- Türkiye Büyük Millet Meclisi İ t z    n n 105 inci maddesinin üçüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde de i tirilmi tir.

“Meclis araştırması komisyonu kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden bilgi istemek ve buralarda inceleme yapmak, ilgililerini  a ırıp bilgi almak

yetkisine sahiptir. Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler her türlü bilgiyi gizli de olsa komisyona verirler ve komisyonu bilgilendirirler.”

“Meclis araştırması faaliyeti sırasında Devlet sırrı veya ticarî sır mahiyetinde bir bilgi ve belgeye ulaşılması halinde, bu konuda ayrı bir rapor düzenlenir. Bu rapor, dağıtılmaz ve Meclis araştırması komisyonunun raporunun görüşülmesine başlanmadan önce yapılacak kapalı bir oturumda Başkanlıkça Genel Kurulun bilgisine sunulur.”

MADDE 72- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 107 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Verilen önerenin metni beşyüz kelimedenden fazla ise istek sahipleri beşyüz kelimeyi geçmemek üzere özetini önergeye eklemek zorundadırlar. Genel Kurulda bu özet okunur.”

MADDE 73- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 108 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “bir özel gündem halinde” ibaresi madde metninden çıkarılmış, son fıkrasına aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Son söz, hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya bakana aittir ve süresi bir saattir. Bu süre, bir saati aşmamak üzere uzatılabilir. Hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya bakan, savunmasını yazılı olarak verdiği takdirde, 59 uncu maddeye göre savunması Başkanlıkça okutulur.”

“Bir önergede birden fazla bakanla ilgili soruşturma talebi varsa, her bakan hakkında soruşturma istemi ayrı ayrı oylanır.”

MADDE 74- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 109 uncu maddesinin son fıkrasında yer alan “memur ve raportörler ile stenograf için de” ibaresi “memurlar hakkında da” şeklinde, üçüncü fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ceza Muhakemesi Kanununa göre hâkimin davaya bakamayacağı hallerde bulunan milletvekilleri ile Meclis soruşturması önergesini veren veya daha önce Türkiye Büyük Millet Meclisinde ya da dışında bu konudaki görüşünü açıklamış milletvekilleri bu komisyona seçilemezler.”

MADDE 75- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 111 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Muhakemeleri” ibaresi “Muhakemesi”, son fıkrasında yer alan “kurarak” ibaresi “kurabilir” şeklinde, üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra ikinci fıkra olarak eklenmiştir.

“Komisyon, hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya bakanın savunmasını alır. Savunma yazılı olarak da verilebilir. Komisyon, hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya bakanın savunması ile ilgili olarak talep edeceği belgeleri temin ettirir.”

“Soruşturma komisyonunun çalışmaları, Genel Kurulca kabul edilen soruşturma önergesinde belirtilen fiillerle sınırlıdır. Ancak, soruşturma sırasında suç niteliğindeki yeni fiillerle karşılaşılması halinde soruşturma komisyonu, yeni fiillerin de soruşturma kapsamına alınmasını Meclis Başkanlığı kanalıyla Genel Kuruldan isteyebilir. Komisyonun bu yöndeki istemi, Meclis soruşturması önergesinin görüşülme usulüne göre karara bağlanır.”

MADDE 76- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 112 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yüce Divana sevk kararının alınmasını takiben, sevke sebep teşkil eden fiille ilişkili olan bürokratlar ile şirket yöneticileri ve diğer kişiler hakkında en geç yedi iş günü içinde Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur.”

MADDE 77- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 116 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Komisyon Başkanının dilekçelerle ilgili görev ve yetkileri

Madde 116- Komisyon Başkanı Komisyona gelen dilekçeler ile ilgili olarak;

- a) Belli bir konuyu ihtiva etmeyen,
- b) Yargı mercilerinin görevine giren konularla ilgili olan veya haklarında bu merciler tarafından verilmiş bir karar bulunan,
- c) Yetkili idari makamlarca verilen kesin cevap suretini ihtiva etmeyen,
- d) Yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektiren,
- e) Kanunun dilekçede bulunmasını zorunlu gördüğü şartlardan herhangi birini taşımayan,

Dilekçelerin görüşülemeyeceğine karar verir.

Ancak; Komisyon Başkanı, birinci fıkranın (d) bendi kapsamında olan dilekçelerden kanun teklifi olarak düzenlenmesinde yarar gördükleri ile (e) bendi kapsamında kalanlardan somut olay ve belgeye dayanan dilekçelerin, Komisyona gönderilmesine karar verebilir.

Ayrıca;

- a) Konularına göre bakanlıklar veya ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından bilgi ve belge göndermelerini ve bunlardan eksik veya çelişkili olanların tamamlattırılmasını,
- b) Bakanlıkların, kamu kurum veya kuruluşlarından süresinde gelmeyen cevabının çabuklaştırılmasını,
- c) İlgisine göre bakanlıklar veya ilgili kamu kurum veya kuruluşlarından Komisyonda hazır bulundurulmasını,

İsteyebilir.

Başkan tarafından görüşülemeyeceğine dair verilen kararlar Komisyon üyelerine dağıtılır. Dağıtım tarihinden itibaren on gün içerisinde yazılı ve gerekçeli olarak itiraz edilmeyen kararlar kesinleşir. Bu kararlar ilgilisine gecikmeksizin tebliğ edilir.”

MADDE 78- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 117 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dilekçelerin Komisyonca incelenmesi

Madde 117- Komisyon Başkanı tarafından Komisyonca görüşülmesine gerek görülenler ile Komisyon Başkanınca sonuçlandırılmakla beraber süresi içinde itiraza uğrayan dilekçeler Komisyonca incelenerek karara bağlanır.”

MADDE 79- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 118 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Komisyon kararlarının bastırılması ve dağıtılması

Madde 118- Komisyona gelen dilekçeler ve yapılan işlemler her yasama yılı sonunda bastırılarak milletvekillerine ve bakanlara dağıtılır.”

MADDE 80- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 123 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “bir özel gündem” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 81- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 124 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “bir özel gündem” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 82- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 125 inci maddesinin başlığında yer alan “görüşme” ibaresi “görüşülme”, son fıkrasında yer alan “ikiyüzyetmişilt milletvekili” ibaresi “üye tamsayısının salt çoğunluğu” şeklinde değiştirilmiş ve maddede yer alan “ve özel gündemi” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 83- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 131 inci maddesine aşağıdaki fıkra ikinci fıkra olarak eklenmiştir.

“Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına dair dosyalar, Genel Kurulun bilgisine sunulmak kaydıyla geri verilir.”

MADDE 84- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 133 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Karma Komisyon, dokunulmazlığın kaldırılması hakkındaki istemleri, havale tarihinden itibaren en geç üç ay içinde karara bağlar.”

“Karma Komisyon raporu, kovuşturmanın ertelenmesi şeklinde ise Başkanlıkça bastırılarak dağıtılır. Dağıtımdan itibaren on gün zarfında bu rapora yazılı olarak itiraz edilmezse rapor kesinleşir.”

“Rapor, dokunulmazlığın kaldırılması şeklinde ise veya üçüncü fıkra gereğince itiraz edilmişse Gündeme alınma tarihinden itibaren en geç üç ay içinde Genel Kurulda görüşülür. Dokunulmazlığın kaldırılması yönündeki rapor veya kovuşturmanın ertelenmesine dair rapora itiraz, bu süre zarfında görüşülüp sonuçlandırılmazsa, kovuşturmanın milletvekilliği veya bakanlık sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar verilmiş sayılır.”

MADDE 85- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 135 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Partisinin temelli kapatılmasına beyan ve eylemleriyle sebep olduğu Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararında belirtilen milletvekilinin milletvekilliği, bu kararın Resmî Gazetede gerekçeli olarak yayımlandığı tarihte sona erer. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı bu kararın gereğini derhal yerine getirip Genel Kurula bilgi sunar.”

MADDE 86- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'ne 139 uncu maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“İşaretle oylama ve usulü

Madde 139/A- İşaretle oylama üyelerin el kaldırması suretiyle, tereddüt halinde elektronik cihazla yapılır.

Anayasada, kanunlarda ve İçtüzükte açık veya gizli oylama yapılmasının zorunlu olduğu belirtilmeyen bütün hususlarda işaret oyuna başvurulur.

İçtüzükte işaret oyuyla halledileceği belirtilen hususlarda, oylamaların işaretle yapılması zorunludur.

İşaret oyuna başvurulması gereken hallerde Başkan oylama yapılacağını bildirerek önce oya sunulan hususu kabul edenlerin, sonra kabul etmeyenlerin el kaldırmasını ister.

Kâtip üyeler, kendi oylarını Genel Kuruldaki oyların sayımı bittikten sonra Başkana bildirirler.

Oylama sonucu, Başkan tarafından Genel Kurula “kabul edilmiştir” veya “kabul edilmemiştir” demek suretiyle ilân olunur.

İşaretle oylama sırasında oya sunulan hususun lehinde ve aleyhinde el kaldıranları, Başkan ile kâtip üyeler beraberce sayarak tespit ederler. Aralarında anlaşamadıkları veya oyları tespit edemedikleri hallerde, Başkan, oylamanın elektronik cihazla tekrarlanacağını bildirir.”

“Açık oylama ve usulü

Madde 139/B- Açık oylama, elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması yahut ad cetvelinin okunması üzerine adı okunan milletvekilinin ayağa kalkarak “kabul”,

“çekimser” veya “ret” kelimelerinden birini yüksek sesle söylemesi ve böylece açıkladığı oyunun kâtip üyelerce kaydedilmesi suretiyle olur. Hangi açık oylama şeklinin uygulanacağına Genel Kurulca karar verilir.”

MADDE 87- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 142 nci maddesinde yer alan “genel ve katma bütçeli dairelere bağlı döner sermayeler hesaplarının onaylanmasına dair kanun tasarılarının tümü;” ve “Anayasanın değiştirilmesine dair kanun tekliflerinin her bir maddesiyle tümü” ibareleri madde metninden çıkarılmış, maddede yer alan “Genel ve katma bütçe kanun tasarıları” ibaresi “Merkezi yönetim bütçe kanunu tasarısı”, “genel ve katma bütçeli daireler” ibaresi “merkezi yönetim bütçe kanunu kapsamındaki daireler” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 88- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 143 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yazılı” ibaresi madde metninden çıkarılmış, aynı fıkra da yer alan “onbeş” ibaresi “yirmi”, ikinci fıkrasında yer alan “onbeşinin” ibaresi “yirmisinin” şeklinde, üçüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Önerge sahiplerinden en az yirmisi Genel Kurul salonunda bulunmazsa açık oylama istemi düşer.”

“Açık oylama sırasında elektronik cihaza giremeyen milletvekili bir beyaz kâğıt üzerine adını ve seçim çevresini yazıp imzalamak suretiyle oyunu kullanabilir.”

MADDE 89- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 146 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “az olmayan” ibaresi “fazla olan” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 90- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 147 nci maddesinin başlığı “Gizli oylama ve usulü” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Gizli oylama, üzerinde hiçbir işaret bulunmayan yuvarlak pulların kürsüden kutuya atılması suretiyle veya elektronik cihazla yapılır.”

“Beyaz yuvarlak pul olumlu, yeşil yuvarlak pul çekimser ve kırmızı yuvarlak pul olumsuz oy anlamına gelir.”

“Milletvekillerine, beyaz, yeşil ve kırmızı renkte üç yuvarlak pul birden verilir. Bunlardan oy olarak kullanılacak yuvarlak pul, bunun için gösterilen kutuya atılır. Diğer iki yuvarlak pul ayrıca belirtilen yere bırakılır.”

MADDE 91- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 151 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yoklama veya açık oylamalarda” ibaresi “yoklamalarda” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 92- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 156 ncı maddesine aşağıdaki (2) numaralı bent eklenmiş ve diğer bent numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir.

“2) Konuşma yasağı;”

MADDE 93- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 159 uncu maddesinin başlığı “Konuşma yasağı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 94- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’ne 163 üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Etik Kurulu

Madde 163/A- Bu Kısımda yer alan disiplin cezalarından ayrı olarak, milletvekillerinin, mevzuat ve Başkanlık Divanınca belirlenen davranış kurallarını ihlaline ilişkin hususları incelemek ve gerekirse soruşturmak üzere Başkanlık Divanı bünyesinde en az beş üyeden oluşan Etik Kurulu teşkil edilir.

Bu kurul, resen veya başvuru üzerine, birinci fıkra uyarınca yapacağı inceleme ve/veya soruşturmayı 15 gün içinde tamamlar ve düzenleyeceği raporu Divan Başkanlığına sunar. Divan, raporun verilmesini takip eden ilk toplantısında, raporda yer alan öneri ve tekliflerle ilgili kararını verir.

Milletvekillerinin davranışları ile Anayasa, kanunlar ve İçtüzükte yer alan özel hükümler saklıdır.”

MADDE 95- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 176 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci ve üçüncü fıkraları madde metninden çıkarılmıştır.

“Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçe teklifi, Başkanlıkça gerekçeli olarak hazırlanır ve Başkanlık Divanınca son şekli verildikten sonra, eylül ayı sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur ve bir örneği Maliye Bakanlığına gönderilir.”

MADDE 96- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 177 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştayın dış denetimi ile kesinhesapları

Madde 177- Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştayın dış denetimi her yıl, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından görevlendirilen ve gerekli mesleki niteliklere sahip denetim elemanlarından oluşan bir komisyon tarafından hesaplar ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak yapılır. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştayın ilgili mali yılı dönemi bütçe gerçekleştirmelerine ilişkin belgeler, muhasebe yetkilisi tarafından takip eden yılın mart ayı başından itibaren dış denetim yapmakla sorumlu komisyona teslim edilir. Komisyon tarafından belgeler üzerinden mali yıl dönemi hesapları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştayın kesinhesap cetvellerinde yer alan rakamlar karşılaştırılır. Komisyon, karşılaştırmalar sonucu tespit ettiği hususlara dış denetim raporunda yer verebilir.

Dış denetim sonucu hazırlanacak raporlar, eylül ayı sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulur. Başkanlıkça, bu raporlar Başkanlık Divanına havale edilir ve bir örneği üst yöneticiye gönderilir. Başkanlık Divanı, otuz gün içinde, üst yöneticinin cevaplarını da dikkate alarak bu raporlara ilişkin inceleme sonuçlarını Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere Başkanlığa gönderir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştayın kesin hesap cetvelleri muhasebe kayıtları dikkate alınarak hazırlanır ve bir örneği kesinhesap kanun tasarısına ilave edilmek üzere Maliye Bakanlığına gönderilir.”

MADDE 97- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 178 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bütçe, kesinhesap ve idare faaliyet raporlarının görüşülmesi

Madde 178.- Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı, merkezi yönetim bütçe kanunu tasarısının kamu idareleriyle ilgili bölümü ile bu idarelerin kesinhesaplarını, idare faaliyet raporlarını ve Sayıştay tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan diğer raporları ilgili komisyondan, mahalli idareler genel faaliyet raporunu ise İçişleri Komisyonundan görüşleri alınmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderir. Komisyonlar; bütçe, kesinhesap ve mahalli idareler genel faaliyet raporlarına ilişkin görüş, inceleme, değerlendirme ve değişiklik taleplerini, ayrı raporlar halinde, 5 Kasım’a kadar, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına gönderilmek üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunarlar.

Komisyonlarca süresi içinde görüş bildirilmemesi, Plan ve Bütçe Komisyonunun raporunu hazırlamasına engel değildir.

Komisyonlar, idare faaliyet raporlarını; kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumlulukları çerçevesinde değerlendirir. Bu görüşmelere üst yönetici veya görevlendireceği yardımcısının ilgili bakanla birlikte katılması zorunludur.”

MADDE 98- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 179 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bütçe ve kesinhesap alt komisyonları

Madde 179- Plan ve Bütçe Komisyonunca;

a) Merkezi yönetim bütçe kanunu tasarısı ve eklerini, 178 inci madde gereğince komisyonlar tarafından hazırlanan idarelerin bütçeleriyle ilgili raporları, Plan ve Bütçe Komisyonunun karar vermesi halinde kamu harcama veya gelirlerinde artış veya azalış

gerektiren kanun tasarı ve tekliflerini görüşmek, incelemek ve değerlendirmek üzere Bütçe Alt Komisyonu,

b) Kesinhesap kanunu tasarısı ve ekinde yer alan belgeleri, 178 inci madde gereğince idarelerin kesinhesapları ve faaliyet raporları hakkında komisyonlar tarafından hazırlanan raporları, genel uygunluk bildirimini ve ilgili kurumlar tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine her yıl sunulan raporlar ile Sayıştay tarafından sunulan diğer raporları görüşmek, incelemek ve değerlendirmek üzere Kesinhesap Alt Komisyonu,

kurulur.

Alt Komisyonlar görüş, inceleme ve değerlendirme sonuçlarını, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına rapor veya raporlar halinde bildirirler.

Alt Komisyonların üye sayısı Plan ve Bütçe Komisyonunca belirlenir. Alt Komisyonların üyeleri, siyasi parti grupları ile bağımsızların Plan ve Bütçe Komisyonundaki temsil oranları dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından seçilir.

Alt Komisyonlar, kendi üyeleri arasından bir başkan seçer.

Alt Komisyon üyelikleri için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki yasama yılı olup, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi yeni milletvekili genel seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilan edildiği tarihe kadardır. Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı, gerek gördüğü takdirde Alt Komisyonlara başkanlık edebilir.

Kesinhesap Alt Komisyonu tarafından hazırlanan rapor, bütçe görüşmeleri sırasında, Plan ve Bütçe Komisyonunda ayrı bir birleşimde görüşülerek sonuçlandırılır.

Bütçe Alt Komisyonu tarafından merkezi yönetim bütçe kanunu tasarısı ve ekleriyle ilgili olarak hazırlanan rapor, Plan ve Bütçe Komisyonunda bütçenin geneli üzerinde yapılan görüşmeler sırasında değerlendirilir.

Alt Komisyonlar, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı aracılığıyla kamu idarelerinden inceleme ve değerlendirmelerine konu olan hususlarda bilgi ve belge isteyebilir.

Alt Komisyonların çalışmalarında, bu maddede açıklık olmayan hallerde, İçtüzük hükümleri uygulanır.”

MADDE 99- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 180 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sayıştay tarafından sunulan diğer raporlar

Madde 180- Sayıştay tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan diğer raporlar, Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından resen veya komisyonlarca talep edilmesi halinde, görüşleri alınmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca ilgili komisyonlara gönderilebilir. Komisyonlar, kendilerine gönderilen raporlarla ilgili görüş,

inceleme ve değerlendirmelerini, gönderilme tarihinden itibaren otuz gün içinde, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına gönderilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar. Komisyonlarca süresi içinde görüş bildirilmemesi, Plan ve Bütçe Komisyonunun raporunu hazırlamasına engel değildir. Komisyonlar tarafından görüş bildirilen raporlar ile komisyonlara gönderilmeyen diğer raporlar Kesinhesap Alt Komisyonunda görüşülür. Bu raporlar hakkında Kesinhesap Alt Komisyonunca düzenlenen raporlar Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülür.

Plan ve Bütçe Komisyonunda grşlrerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Sayıştay raporları genel görüşme konusu olur. Genel Kurulda bu raporlar üzerinde Komisyona, hükümete, siyasi parti gruplarına ve şahsı adına iki üyeye söz verilir.

Sayıştay tarafından sunulan ve yasama döneminin sonuna kadar Plan ve Bütçe Komisyonunda ve Genel Kurulda görüşülmeyen diğer raporlar, arşive kaldırılmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderilir. Ancak, bu raporlar, takip eden yasama döneminde siyasi parti grupları veya en az yirmi milletvekili tarafından yenilenebilir. Bu takdirde, söz konusu rapor, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca görüşülmek üzere Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilir.”

MADDE 100- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 183 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Srelerin tatil ve ara verme sırasında işlememesi

Madde 183– Anayasa ve İçtüzükte ngrlen süreler, tatil ve ara verme sırasında işlemez. 25 inci madde hükmü saklıdır.”

MADDE 101- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 67 nci maddesinin ikinci fıkrası, 122 nci maddesinin son fıkrası, 134 üncü maddesinin son fıkrası, 139 uncu maddenin ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları, 155 inci maddesinin altıncı, yedinci ve sekizinci fıkraları, 171 inci maddenin ilk fıkrası ile 33, 39, 40, 74, 76, 82, 97, 103, 119, 120, 140, 141, 145, 148, 153, 173 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 102- Bu İçtüzük hükümleri, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 103- Bu İçtüzük hükümleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.



Gündüz DİNÇER
Kanunlar ve Kararlar Müdürü